

RAPORT

z ewaluacji wewnętrznej
1 lipca 2014 r.

Przedmiot ewaluacji:

5. Respektowane są normy społeczne

Przygotował zespół w składzie:

Mariola Szałapska- przewodnicząca

Edyta Matusiak - wiceprzewodnicząca

Maciej Barnaś

Aneta Prostko

Urszula Gospodarska - Mycak

Magdalena Zwardoń

Charakterystyka wymagania na poziomie D	Charakterystyka wymagania na poziomie B
<p>Działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami szkolnej społeczności oparte są na wzajemnym szacunku i zaufaniu.</p> <p>Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego.</p> <p>Zasady postępowania i współzycia w szkole są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły i rodziców.</p>	<p>W szkole, wspólnie z uczniami i rodzicami analizuje się podejmowane działania wychowawcze, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.</p> <p>Ocenia się skuteczność oraz w razie potrzeb modyfikuje.</p>

Cel:

Zebranie informacji, czy:

- a) w szkole opracowane są zasady zapewniające uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, jeżeli tak - to czy są one przestrzegane;
- b) upowszechniane są zasady bezpieczeństwa i przestrzegania norm społecznych wśród uczniów;
- c) na terenie szkoły występują zagrożenia, jeżeli tak – jakiego rodzaju;

Ustalenie czy:

- a) w szkole analizuje się podejmowane działania wychowawcze i ocenia się ich skuteczność, jeżeli tak - to w jaki sposób to jest realizowane;
- b) realizowane w szkole działania wychowawcze dają poczucie bezpieczeństwa uczniom szkoły
- c) opracowany w szkole system bezpieczeństwa i przestrzegania norm społecznych jest zgodny z obowiązującymi przepisami;

Pytania kluczowe:

- Jakie akty prawne regulują ww. zagadnienie?
- Które dokumenty prawa wewnątrzszkolnego określają zasady bezpieczeństwa i przestrzegania norm społecznych?
- Kto zapoznaje uczniów i rodziców z przepisami prawa wewnątrzszkolnego dotyczącego bezpieczeństwa i przestrzegania norm społecznych?
- Gdzie znajdują się wewnątrzszkolne regulaminy, jaka jest dostępność do tych aktów prawa?
- Jakie działania wychowawcze i profilaktyczne podejmuje szkoła?
- W jaki sposób monitorowane są zachowania uczniów?
- W jaki sposób promujemy właściwe zachowania uczniów?
- W jaki sposób uczniowie dbają o bezpieczeństwo swoje i innych?
- W jaki sposób rodzice oceniają zapewnianie bezpieczeństwa przez szkołę?

Grupa badawcza:

Wychowawcy i Rodzice wybranych grup wychowania przedszkolnego.

Wychowawcy i Rodzice wybranych klas pierwszych.

Wychowawcy, Rodzice i Uczniowie wybranych klas czwartych i piątych.

Metody i narzędzia badawcze:

Analiza dokumentów, ankiety, wywiad.

SPIS TREŚCI:

1. Wprowadzenie	4
2. Analiza	4
3. Analiza ankiet.....	9
4. Zestawienie analiz wszystkich ankiet.....	56
5. Wnioski ogólne.....	60

WPROWADZENIE

26 sierpnia 2013 r. Dyrektor szkoły powołał Zespół Diagnozujący do Spraw Ewaluacji Szkoły w roku szkolnym 2013 / 2014 w składzie:

Mariola Szalapska- przewodnicząca
Edyta Matusiak - wiceprzewodnicząca
Maciej Barnaś
Aneta Prostko
Urszula Gospodarska - Mycak
Magdalena Zwardoń

oraz wskazał przedmiot ewaluacji do badań:

Respektowane są normy społeczne.

Jeszcze w sierpniu, a potem we wrześniu 2013 roku zespół we współpracy z dyrektorem szkoły opracowali projekt i przyjęli problematykę oraz harmonogram ewaluacji wewnętrznej. Podali też propozycję zestawu pytań kluczowych, który został zatwierdzony przez dyrekcję szkoły. W październiku i w listopadzie zespół pracował nad przygotowaniem metod i narzędzi ewaluacji. W grudniu przeanalizowano szkolny program wychowawczy i szkolny program profilaktyki w zakresie badanego przedmiotu ewaluacji. Cały drugi semestr upłynął na zbieraniu danych i ich analizie. W drugiej połowie czerwca przewodniczący zespołu wraz z zastępcą przygotowali raport na podstawie opracowanych wcześniej analiz. 1 lipca na plenarnej radzie pedagogicznej zaprezentowane zostały wyniki przeprowadzonej ewaluacji.

ANALIZA

Celem ewaluacji i zasadniczym problemem badawczym było pozyskanie informacji na temat poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz skali i typu zagrożeń występujących na terenie szkoły. Trudno byłoby dokonać nowych odkryć w dziedzinie interesujących nas zjawisk bez wyraźnie sformułowanych pytań kluczowych.

- Jakie akty prawne regulują ww. zagadnienie?
- Które dokumenty prawa wewnątrzszkolnego określają zasady bezpieczeństwa i przestrzegania norm społecznych?
- Kto zapoznaje uczniów i rodziców z przepisami prawa wewnątrzszkolnego dotyczącego bezpieczeństwa i przestrzegania norm społecznych?
- Gdzie znajdują się wewnątrzszkolne regulaminy, jaka jest dostępność do tych aktów prawa?
- Jakie działania wychowawcze i profilaktyczne podejmuje szkoła?
- W jaki sposób monitorowane są zachowania uczniów?
- W jaki sposób promujemy właściwe zachowania uczniów?
- W jaki sposób uczniowie dbają o bezpieczeństwo swoje i innych?
- W jaki sposób rodzice oceniają zapewnianie bezpieczeństwa przez szkołę?

Badane zagadnienie regulują takie akty prawne jak: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego. Zasady bezpieczeństwa i przestrzegania norm społecznych określają takie dokumenty prawa wewnątrzszkolnego jak: Statut Szkoły SP 3, Program Wychowawczy i Program Profilaktyczny, które są ogólnodostępne, ponieważ znajdują się na stronie internetowej szkoły. Uczniowie, rodzice i nauczyciele mogą znaleźć potrzebne dokumenty w czytelnicy oraz pokojach nauczycielskich. Na ich podstawie wychowawcy klas opracowują szczegółowe plany pracy wychowawcy klasowego oraz tematy godzin wychowawczych na dany rok szkolny. O przepisach i zasadach zachowywania się uczniów w szkole zapoznają rodziców: dyrekcja, wychowawcy, pedagog, psycholog oraz nauczyciele. Szkoła podejmuje wiele działań wychowawczych i profilaktycznych, które opisane są w niniejszym raporcie. Sposoby monitorowania zachowań zagrażających bezpieczeństwu i promowania właściwych postaw uczniów znajdują się w analizach załączonych ankiet. Uczniowie zostają zapoznani na godzinach wychowawczych z zasadami właściwego zachowania obowiązującymi w szkole i poza nią oraz obowiązkami i prawami ucznia. W szkole diagnozuje się zachowanie uczniów i wykorzystuje się wyniki tej diagnozy do tworzenia różnego rodzaju programów profilaktyczno – wychowawczych, zaradczych oraz do dalszej pracy dydaktyczno – wychowawczej. Przejawy złego zachowania zgłaszają nauczycielom, pedagogowi, psychologowi i rzecznikowi praw dziecka przeciwdziałając w ten sposób agresji. Rodzice oceniają zapewnianie bezpieczeństwa przez szkołę poprzez uwagi zgłaszane pracownikom szkoły i ankiety.

WYWIAD Z DYREKTOREM SZKOŁY

Na potrzeby dokładnego zbadania obszaru szkoły:

Respektowanie norm społecznych w szkole, przeprowadzono wywiad z dyrektorem naszej placówki na temat bezpieczeństwa uczniów. Z wywiadu wynika, że w szkole aktualizowana jest na bieżąco książka obiektu, wykonywane są przeglądy wszystkich instalacji.

Szkoła posiada system monitoringu obejmujący oba budynki, gdzie odbywają się zajęcia. Pracownicy posiadają aktualne uprawnienia związane z obsługą aparatury i instalacji oraz zaświadczenia np. badania lekarskie czy o przeszkoleniu w zakresie BHP.

Na bieżąco prowadzona jest dokumentacja wypadków uczniów oraz pracowników, a część nauczycieli częściowo została przeszkolona w zakresie udzielania pierwszej pomocy (na szkoleniu w ramach WDN).

Szkoła chociaż tylko częściowo ogrodzona jest miejscem bezpiecznym dla uczniów i pracowników szkoły. Szlaki komunikacyjne przed budynkami odgródzone są od ulicy barierkami. Zapewniono dla uczniów odpowiednią organizację stanowisk w salach komputerowych, a w pomieszczeniach jest drożna wentylacja.

Powierzchnie pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych są równe, a przestrzeń między biegami schodów została zabezpieczona poręczami /barierkami. Pomieszczenia sanitarne odpowiadają wymogom, choć kilka toalet wymaga modernizacji. Podobnie jak parkiet w sali gimnastycznej w budynku A oraz szatnie i zaplecze.

ANALIZA DOKUMENTÓW SZKOLNYCH

Normy społeczne dotyczące bezpieczeństwa przedstawione w *Szklonym Programie Wychowawczym* Szkoły Podstawowej nr 3 w Kłodzku zostały uwzględnione w celu wychowawczym nr 1: ***Dbam o bezpieczeństwo swoje i innych***, a także w *Szkolnym Programie Profilaktyki* w następujących punktach :

Program Wychowawczy:

1. Integracja zespołu klasowego - budowanie poczucia bezpieczeństwa w grupie.
2. Przypomnienie uczniom podstawowych praw i obowiązków wynikających z Konwencji o Prawach Dziecka oraz Statutu Szkoły.
3. Utrwalanie zasad bezpiecznego zachowania w szkole i poza szkołą.
4. Uczenie właściwego zachowania w sytuacjach niebezpiecznych – zagrożone bezpieczeństwo własne, bądź drugiego człowieka.
5. Kształtowanie u uczniów postaw moralnych i kultury osobistej. Odróżnianie dobra od zła.
6. Kształtowanie umiejętności określania zachowań asertywnych. Umiejętność rozwiązywania zadań i problemów w zespole klasowym.

Program Profilaktyki:

1. Pokazanie, czym jest agresja, jak ją rozpoznawać i jakie niesie zagrożenia;
2. Obalenie mitu iż o wartościach człowieka decyduje jego siła fizyczna.
3. Ukazanie innych niż siła fizyczna walorów, na bazie których można budować poczucie wartości.
4. Promowanie problematyki bezpieczeństwa dzieci.
5. Zapoznanie uczniów klas IV -VI z odpowiedzialnością prawną nieletnich .
6. Pogłębianie wiedzy i świadomości na temat uzależnień - pokazanie zagrożeń i konsekwencji zażywania narkotyków, alkoholu, palenia papierosów, infoholizmu.
7. Uczenie otwartości na potrzeby innych;- zachęcanie do lepszego rozumienia ludzi i do uszanowania odmiennych poglądów, niepełnosprawności, odrębności kulturowej;- zapoznanie z normami, regułami kulturalnego współżycia i zasadami obowiązującymi w szkole;
8. Zapoznanie z § 97 i § 100 Statutu Szkoły nawiązującym do Konwencji o Prawach Człowieka.
9. Udzielanie pomocy uczniom z różnego rodzaju trudnościami w ramach realizacji pomocy psychologiczno pedagogicznej, stymulowanie i usprawnianie zdolności i umiejętności szkolnych i psychospołecznych .

Ponieważ na programach tych opierają się programy wychowawcze opracowywane przez wychowawców poszczególnych klas, można więc stwierdzić, iż uczniowie naszej szkoły podczas lekcji wychowawczych poznają zasady zachowania w szkole oraz obowiązujące normy społeczne.

Badaniami objęto 238-osobową grupę odbiorców ewaluacji, w tym: 50 uczniów, 164 rodziców, 24 nauczycieli. Do zebrania danych posłużyły kwestionariusze ankietowe. Wykorzystane w procesie badawczym ankiety zawierały pytania: otwarte, zamknięte i półotwarte. Wzory ankiet zamieszczone zostały w Załącznikach. Zgromadzony materiał empiryczny został wykorzystany w analizie niniejszego raportu.

Wszyscy respondenci, przed rozpoczęciem badań, byli informowani o i celu, sposobie wykorzystania ich wyników oraz całkowitej anonimowości uzyskanych informacji. Podstawowym ograniczeniem, jakie napotkał zespół ewaluacji przeprowadzający badanie, była niechęć do wypełnienia ankiety oraz brak odpowiedzi na pytania otwarte.

Badania ankietowe, wśród wszystkich grup respondentów, zostały przeprowadzone w II semestrze roku szkolnego 2013/14. Badania polegały na przeprowadzeniu ankiety wśród odbiorców ewaluacji: nauczycieli, rodziców i uczniów.

Pytania były następujące:

1. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?
2. Jaka jest skala poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów?
3. Jakich zachowań dotyczy identyfikowane przez uczniów zagrożenie?
4. Z jakich źródeł pochodzi zagrożenie?
5. Jakie miejsca w szkole mogą wywoływać poczucie zagrożenia ucznia?
6. Czy zainstalowanie monitoringu w szkole wpływa na poprawę bezpieczeństwa?
7. Kiedy dziecko czuje się w szkole zagrożone?
8. Czy dziecko wie do kogo może zwrócić się po pomoc w przypadku utraty poczucia bezpieczeństwa?
9. Czy podejmowane są działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań? Jakie to są działania?
10. Czy uczniowie znają swoje obowiązki i prawa?
11. Jakie normy społeczne realizowane i naruszane są w szkole?
12. Czy dziecko informowało o zagrożeniu nałogami?
13. Jaka tematyka spotkań z pedagogiem, psychologiem lub innym specjalistą interesowałaby Państwa osobiście?
14. Co może zrobić jeszcze szkoła (dyrekcja, nauczyciele, personel, rodzice), aby zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?

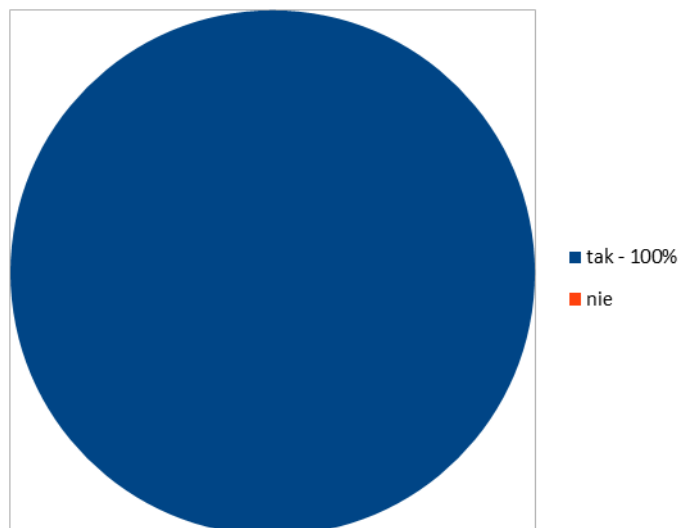
ANALIZA ANKIET SKIEROWANYCH DO:

NAUCZYCIELI – WYCHOWAWCÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

Przebadano 4 nauczycieli wychowania przedszkolnego.

1. Czy Pani zdaniem uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?

WYKRES 1

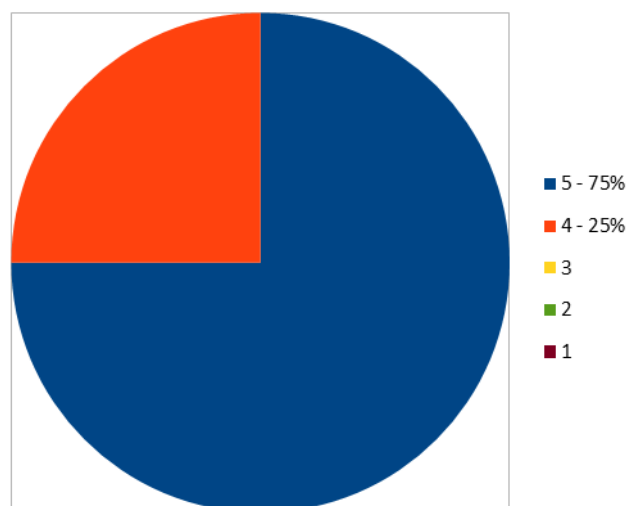

Zdaniem przebadanych 4 nauczycieli wychowania przedszkolnego dzieci w szkole czują się bezpiecznie.

2. Jaka jest, Pani zdaniem skala poczucia bezpieczeństwa uczniów w skali od 1 do 5?

1 – oznacza poczucie zagrożenia   5 - uczeń czuje się bezpieczny

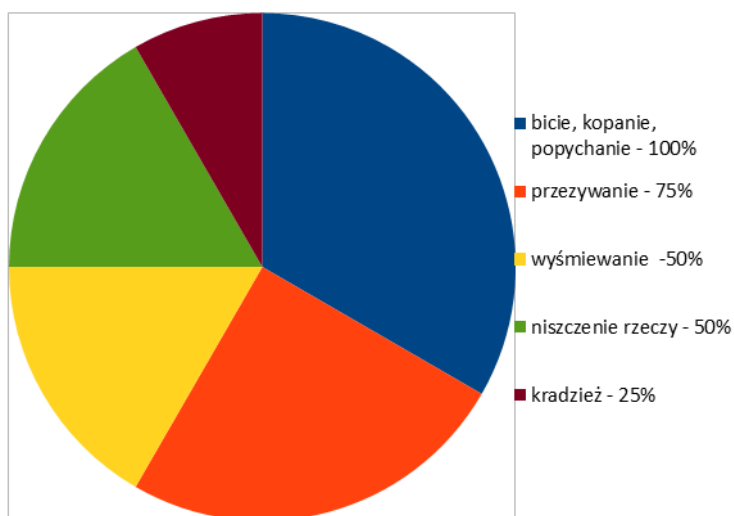
WYKRES 2

Badani nauczyciele wysoko ocenili poczucie bezpieczeństwa dziecka w szkole. 75 % tj. 3 nauczycieli stwierdziło, że dzieci czują się bardzo bezpiecznie w szkole 25 % tj. 1 nauczyciel uważa, że dzieci są bezpieczne.

3. Jakie zachowania Pani zdaniem wpływają na utratę poczucia bezpieczeństwa uczniów?

WYKRES 3

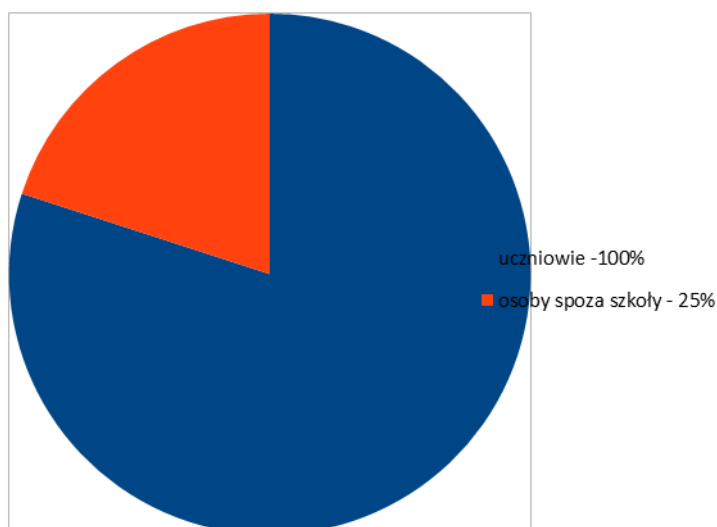

Powyższy wykres ilustruje, że na utratę bezpieczeństwa uczniów ma wpływ następujące zachowania :

bicie, kopanie, popychanie tak wskazało 4 nauczycieli – 100 %
przezywanie tak wskazało 3 nauczycieli – 75 %
wyśmiewanie tak wskazało 2 nauczycieli – 50 %
niszczenie rzeczy tak wskazało 2 nauczycieli – 50 %
kradzież tak wskazał 1 nauczyciel – 25 %.

4. Kto Pani zdaniem może być dla ucznia źródłem zagrożenia?

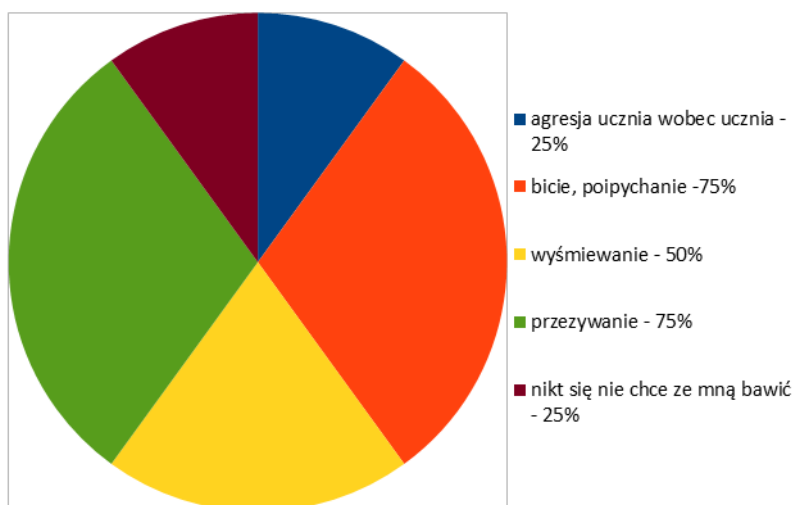
WYKRES 4

Z danych wykresu wynika, że sprawcami zachowań agresywnych są w większości koleżanki i koledzy oraz mogą to być osoby spoza szkoły.

5. Z jakimi problemami uczniowie zwracają się do Pani najczęściej? Proszę wymienić

WYKRES 5

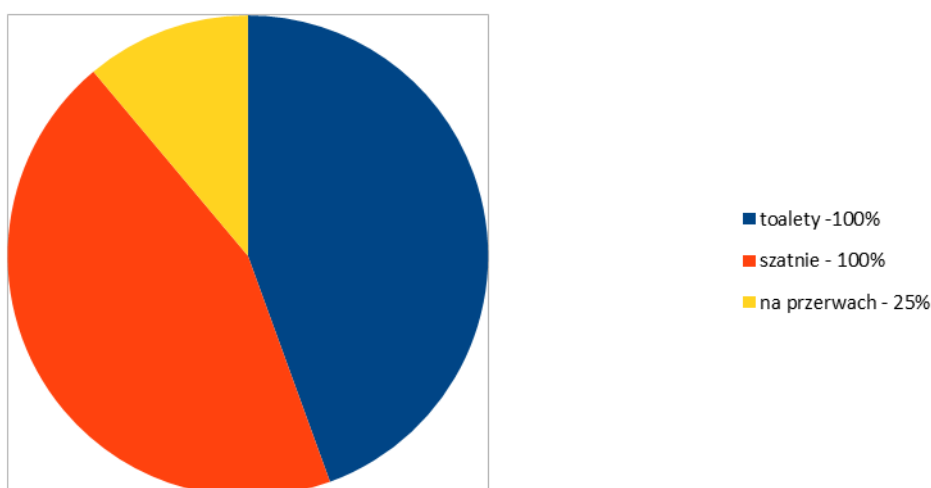

Powyższy wykres przedstawia problemy z jakimi uczniowie zwracają się najczęściej do nauczyciela jest to :

- bicie, popychanie -75%
- przezywanie - 75 %
- wyśmiewanie 50 %
- agresja ucznia wobec ucznia -25 %
- nikt się nie chce ze mną bawić – 25 %

6. Jakie miejsca w szkole Pani zdaniem sprzyjają (mogą wywoływać) poczucie zagrożenia u uczniów?

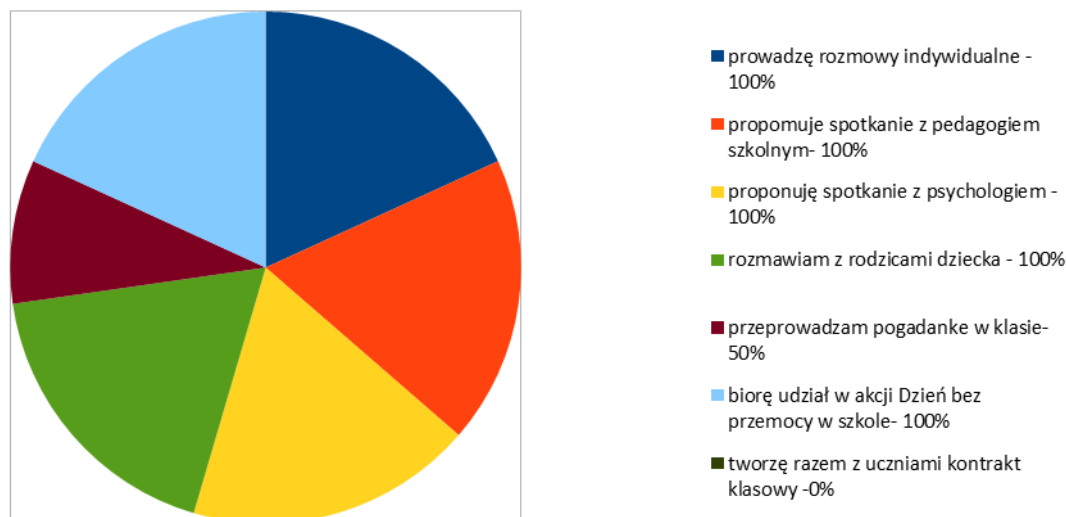
WYKRES 6

Z danych wykresu wynika, że miejscami w szkole, które mogą wywołać poczucie zagrożenia u uczniów jest toaleta tak sądzi 4 nauczycieli (100%) , tyle samo nauczycieli wskazało na szatnie. 1 nauczyciel (25 %) wskazał przerwę.

7. Jakie formy pomocy stosuje Pani wobec uczniów czujących zagrożenie?

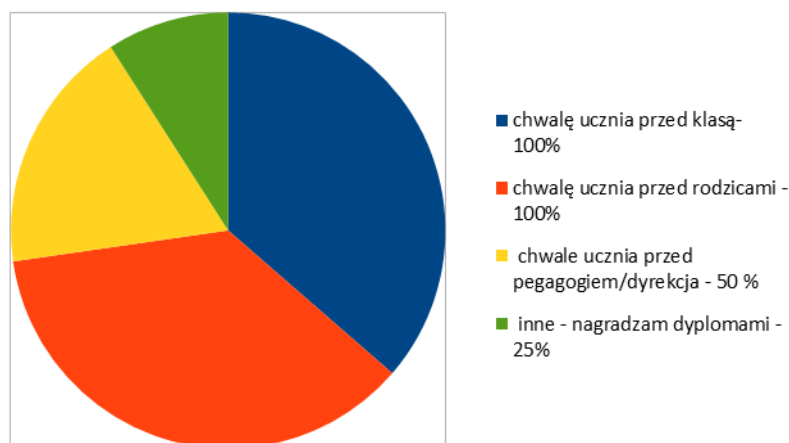
WYKRES 7

Powyższy wykres wskazuje, że wobec uczniów czujących zagrożenie nauczyciele stosują następujące formy pomocy: prowadzą rozmowy indywidualne, proponują spotkanie z pedagogiem, proponują spotkanie z psychologiem, rozmawiają z rodzicami dziecka, biorą udział w akcji Dzień bez przemocy w szkole, przeprowadzają pogadanki w klasie.

8. W jaki sposób promuje Pani właściwe zachowania uczniów?

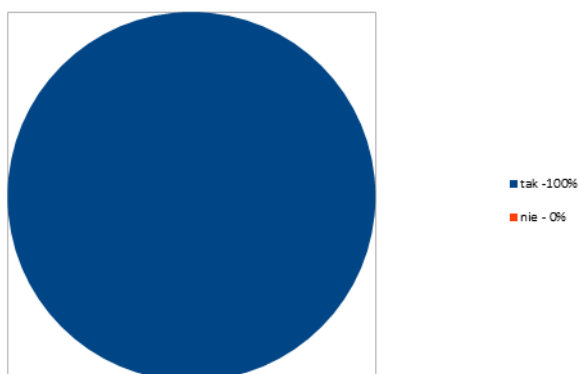
WYKRES 8

Badani nauczyciele wymieniają następujące sposoby nagradzania ucznia za dobre zachowanie. Wszyscy nauczyciele tj. 100 % chwale ucznia przed klasą oraz przed rodzicami. 2 nauczycieli tj. 50 % stosuje pochwałę przed pedagogiem/ dyrekcją 1 nauczyciel tj. 25 % nagradza dyplomami za dobre zachowanie.

9. Czy zdaniem Pani uczniowie znają swoje obowiązki?

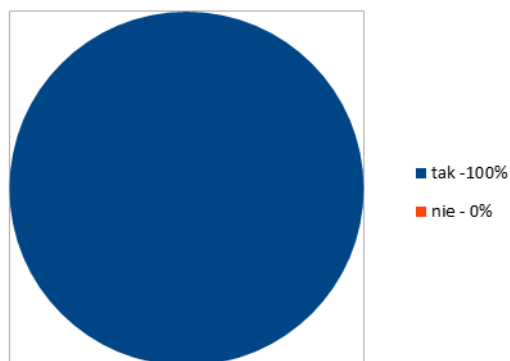
WYKRES 9

4 badanych nauczycieli (100%) uważają, że dzieci znają swoje obowiązki.

10. Czy zdaniem Pani uczniowie znają swoje prawa?

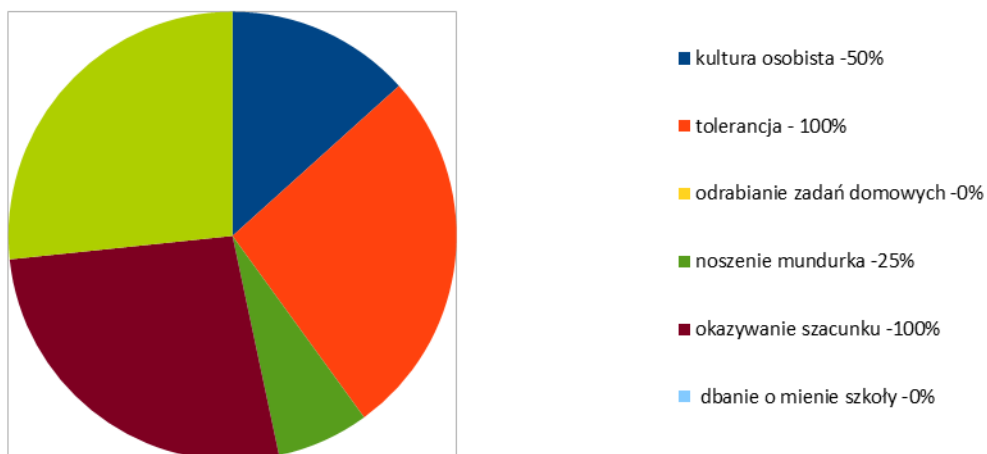
WYKRES 10

Wszyscy badani nauczyciele uważają, że uczniowie znają swoje prawa.

11. Jakie Pani zdaniem normy społeczne realizowane są w szkole?

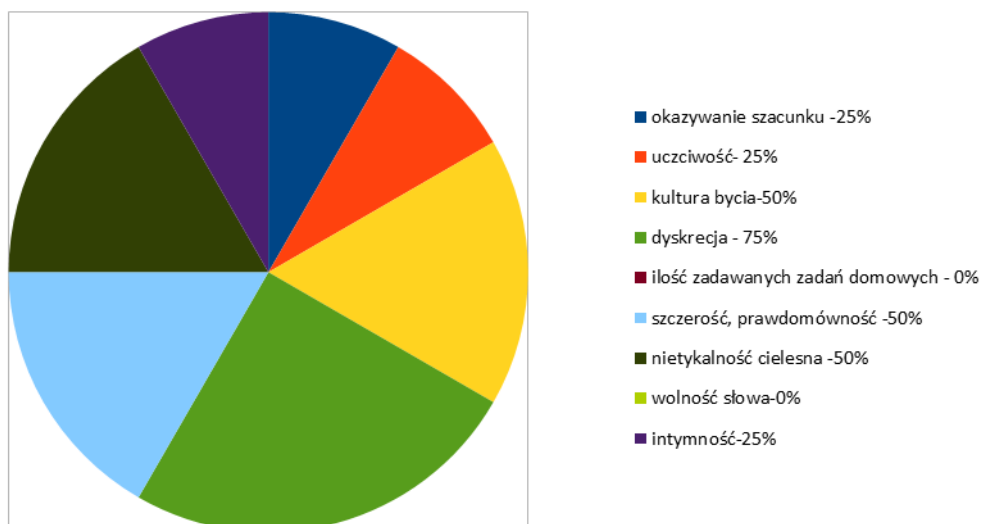
WYKRES 11

Z analizy danych wykresu wynika, że w szkole są realizowane następujące normy społeczne: tolerancja, okazywanie szacunku, przestrzeganie ustalonych zasad – na te normy wskazało 100 % nauczycieli (4), kulturę osobistą wskazało 50 % nauczycieli (2), noszenie mundurka 25 % nauczycieli (1)

12. Jakie normy Pani zdaniem są najczęściej naruszane w szkole?

WYKRES 12

W tym pytaniu najwięcej wskazań było na dyskrecje - 75 % , następnie na kulturę bycia, nietykalność cielesną, szczerść, prawdomówność 50 % 25 % na uczciwość, intymność., okazywanie szacunku .

13. Co zdaniem Pani może zrobić szkoła – dyrekcja , pracownicy szkoły, nauczyciele, rodzice, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?

Na wyżej postawione pytanie ankietowani nauczyciele odpowiedzieli w następujący sposób:

- dalej kontynuować dotychczasowe działania
- konsekwentnie reagować na każdy przejaw agresji
- wprowadzić więcej zajęć edukacyjno - informacyjnych prowadzonych przez różnych specjalistów.

PODSUMOWANIE

Z przeprowadzonych badań wśród nauczycieli wynika, że dzieci czują się w szkole bezpiecznie. Na utratę poczucia bezpieczeństwa dzieci największy wpływ ma bicie, kopanie, popychanie, przezywanie. Źródłem zagrożenia dla dzieci są najczęściej koleżanki i koledzy. Problemami z jakimi uczniowie najczęściej zwracają się do nauczycieli jest bicie, popychanie, przezywanie. Miejscami, które mogą wywołać poczucie zagrożenia u uczniów są toalety i szatnia. Nauczyciele wobec uczniów odczuwających zagrożenie stosują następujące formy pomocy – prowadzą rozmowy indywidualne, proponują spotkanie z pedagogiem, psychologiem, rozmawiają z rodzicami. Wobec uczniów zachowujących się odpowiednio stosowane są różnego rodzaju sposoby nagradzania. Uczniowie znają swoje prawa i obowiązki. Zdaniem nauczycieli najczęściej realizowane normy w szkole to: tolerancja, okazywanie szacunku, przestrzeganie ustalonych zasad. Normy najczęściej naruszane – dyskrecja, kultura bycia, nietykalność cielesna, szczerłość, prawdomówność. By zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej należy:

- konsekwentnie reagować na każdy przejaw agresji.
- kontynuować dotychczasowe działania,
- należy wprowadzić więcej zajęć edukacyjno-informacyjnych prowadzonych przez różnych specjalistów.

ANALIZA ANKIET SKIEROWANYCH DO:

NAUCZYCIELI UCZĄCYCH W KLASACH I.

Przebadano 7 nauczycieli uczących w klasach I.

1. *Czy Pani zdaniem uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?*

Zdaniem przebadanych dzieci w szkole czują się bezpiecznie.

Tak - odpowiedziało 100% n-li.

2. *Jaka jest, Pani zdaniem skala poczucia bezpieczeństwa uczniów w skali od 1 do 5?*

Tak	6
Nie	1

1 – oznacza poczucie zagrożenia 5 - uczeń czuje się bezpieczny

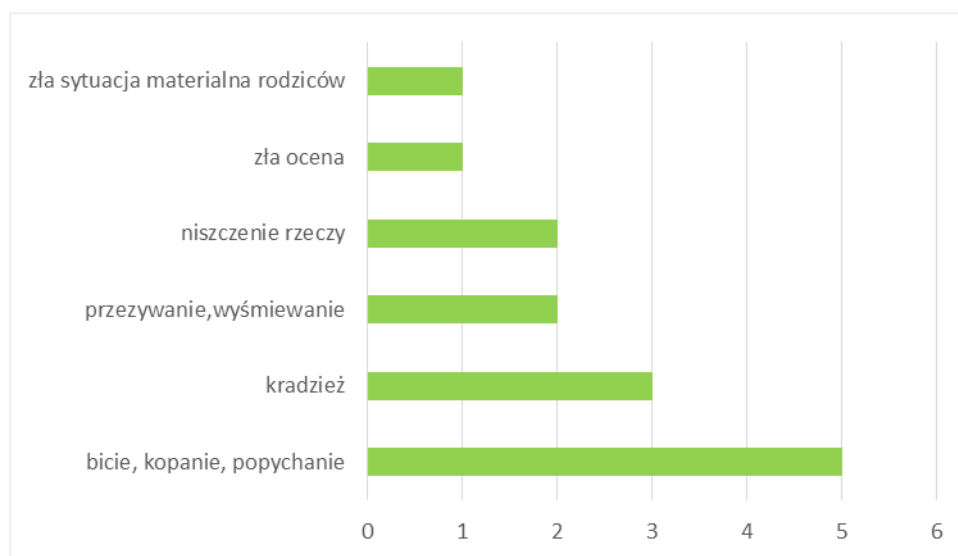
Badani nauczyciele wysoko ocenili poczucie bezpieczeństwa dzieci w szkole.

14% tj. 1 nauczyciel stwierdziło, że dzieci czują się bardzo bezpiecznie w szkole

86 % tj. 6 nauczycieli uważa, że dzieci są bezpieczne.

3. *Jakie zachowania Pani zdaniem wpływają na utratę poczucia bezpieczeństwa uczniów?*

bicie, kopanie, popychanie	5
kradzież	3
przezywanie, wyśmiewanie	2
niszczenie rzeczy	2
zła ocena	1
zła sytuacja materialna rodziców	1

Powyższy wykres ilustruje, że na utratę bezpieczeństwa uczniów ma wpływ różne czynniki, nie tylko wynikające z funkcjonowania szkoły, także domu rodzinnego.

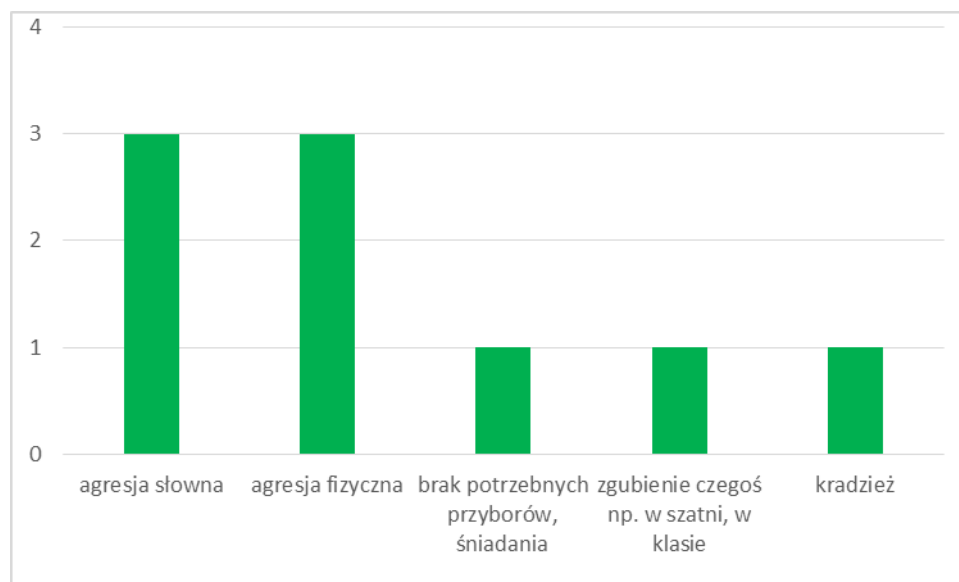
4. *Kto Pani zdaniem może być dla ucznia źródłem zagrożenia?*

Z danych wynika, że sprawcami zachowań agresywnych są wyłącznie rówieśnicy, czasami starsi uczniowie.

5. **Z jakimi problemami uczniowie zwracają się do Pani najczęściej? Proszę wymienić.**

agresja słowna	3
agresja fizyczna	3
brak potrzebnych przyborów, śniadania	1
zgubienie czegoś np. w szatni, w klasie	1
kradzież	1

Powyższy wykres przedstawia problemy z jakimi uczniowie zwracają się najczęściej do nauczyciela. Są to : akty przemocy fizycznej lub psychicznej, brak potrzebnych rzeczy (przyborów, śniadania), nieposzanowanie cudzej własności.

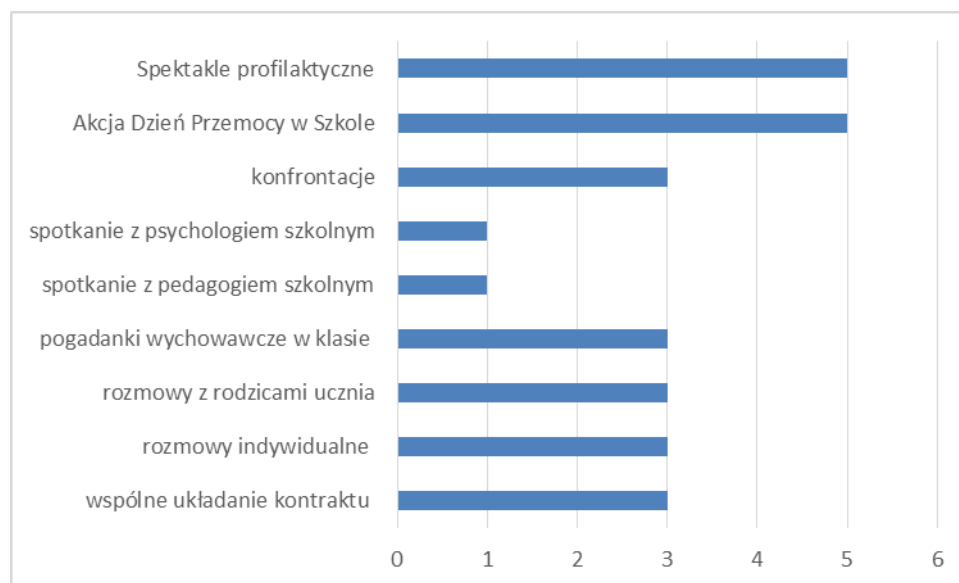
6. **Jakie miejsca w waszej szkole Pani zdaniem sprzyjają (mogą wywoływać) poczucie zagrożenia u uczniów?**

Nauczyciele wymienili : szatnie, toalety, boczny korytarz, przejście do budynku B

7. **Jakie formy pomocy stosuje Pani wobec uczniów?**

Nauczyciele wskazali następujące formy pomocy uczniom :

wspólne układanie kontraktu	3
rozmowy indywidualne	3
rozmowy z rodzicami ucznia	3
pogadanki wychowawcze w klasie	3
spotkanie z pedagogiem szkolnym	1
spotkanie z psychologiem szkolnym	1
konfrontacje	3
Akcja Dzień Przemocy w Szkole	5
Spektakle profilaktyczne	5

8. **W jaki sposób promuje Pani właściwe zachowania uczniów?**

Nauczyciele odpowiedzieli:

chwałę przed całą klasą	7
chwałę przed rodzicami	7
podwyższam ocenę z zachowania	7

9. Czy zdaniem Pani uczniowie znają swoje obowiązki?
tak odpowiedziało 100% nauczycieli

10. **Czy zdaniem Pani uczniowie znają swoje prawa?**
tak odpowiedziało 100% nauczycieli

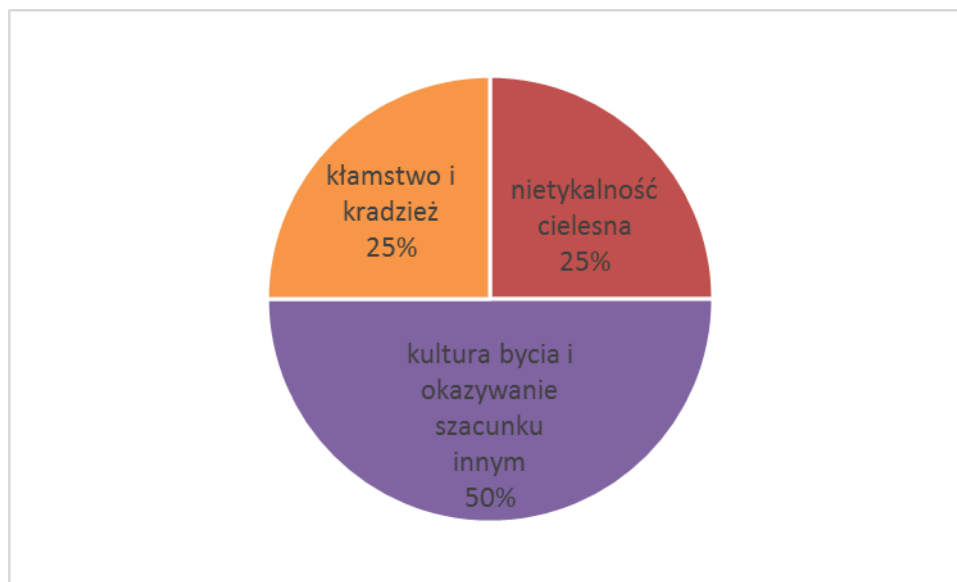
11. **Jakie Pani zdaniem normy społeczne realizowane są w szkole?**

Nauczyciele zaznaczyli wszystkie normy:

- kultura osobista i higiena
- dbanie o bezpieczeństwo
- dbanie o wspólne dobro, mienie szkoły
- tolerancja, okazywanie szacunku
- przestrzeganie ustalonych zasad

12. Jakie normy Pani zdaniem są najczęściej naruszane w szkole?

nietykalność cielesna	2
kultura bycia i okazywanie szacunku innym	4
kłamstwo i kradzież	2

13. Co zdaniem Pani może zrobić szkoła – dyrekcja , pracownicy szkoły, nauczyciele, rodzice, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?

- zatrudnienie profesjonalnej ochrony
- zakup mat antypoślizgowych na korytarz w budynku A
- zorganizowanie nauki pływania dla uczniów młodszych/ w celu podniesienia bezpieczeństwa podczas zajęć na basenie

WNIOSKI

Nauczyciele stwierdzili, że uczniowie klas I znają swoje prawa i obowiązki oraz są w szkole bezpieczni.

Na utratę bezpieczeństwa mają wpływ głównie złe stosunki z rówieśnikami.

Największym problemem dla dzieci jest agresja fizyczna i słowna ze strony kolegów i koleżanek (również starszych).

Wszystkie wymienione w ankiecie normy społ. są w szkole realizowane, jednak najczęściej naruszana jest nietykalność cielesna oraz kultura bycia-okazywanie szacunku, kłamstwa i kradzieże.

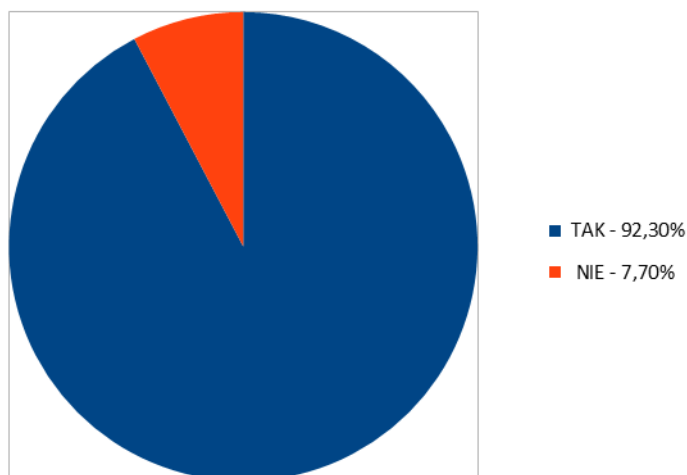
Nauczyciele rozmawiają o problemach dzieci z nimi samymi, ich rodzicom prowadzą konfrontacje, rzadko proszą o pomoc pedagoga lub psychologa.

**ANALIZA ANKIET SKIEROWANYCH DO:
RODZICÓW UCZNIÓW WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO.
Badaniem objęto 65 rodziców z wychowania przedszkolnego.**

Rodzice odpowiadali następująco:

1. Czy Pani/Pana zdaniem dziecko czuje się w szkole bezpiecznie?

WYKRES 1

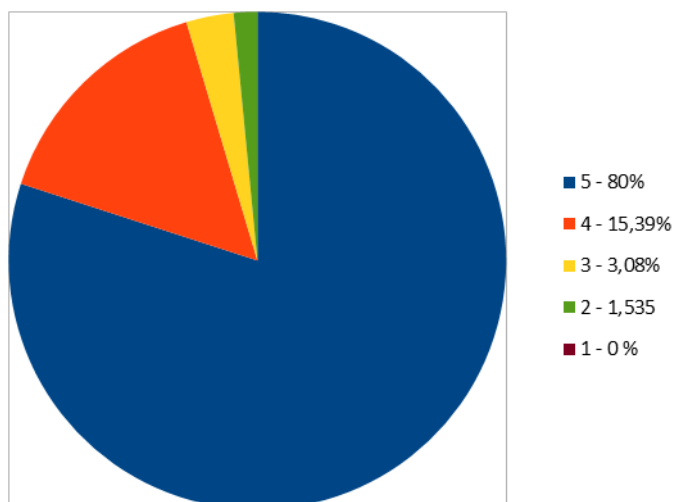

92,30% tj. 60 badanych rodziców uważa, że ich dziecko czuje się w szkole bezpiecznie, a 7,70 % - 5 rodziców uważa, że nie.

2. Jaka jest Pani/ Pana zdaniem skala poczucia bezpieczeństwa dziecka w szkole w skali od 1 do 5?

1- oznacza poczucie zagrożenia   5 – uczeń czuje się bezpiecznie

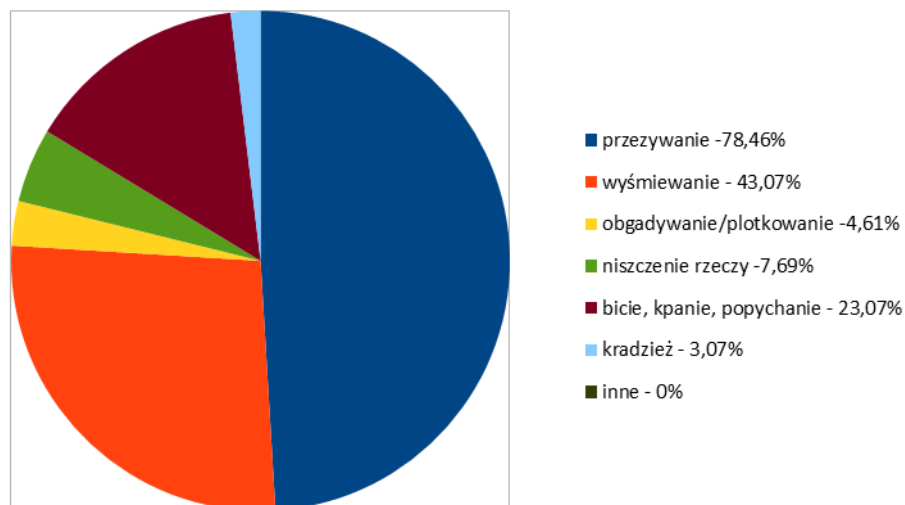
WYKRES 2

Badani rodzice wysoko ocenili poczucie bezpieczeństwa swojego dziecka w szkole. 52 rodziców 80 % stwierdziło, że dziecko czuje się bardzo bezpiecznie w szkole. 10 rodziców 15,39 % , uważa, że dziecko jest bezpieczne.

3. Jakie zachowania Pani/Pana zdaniem, wpływają na utratę poczucia bezpieczeństwa dziecka?

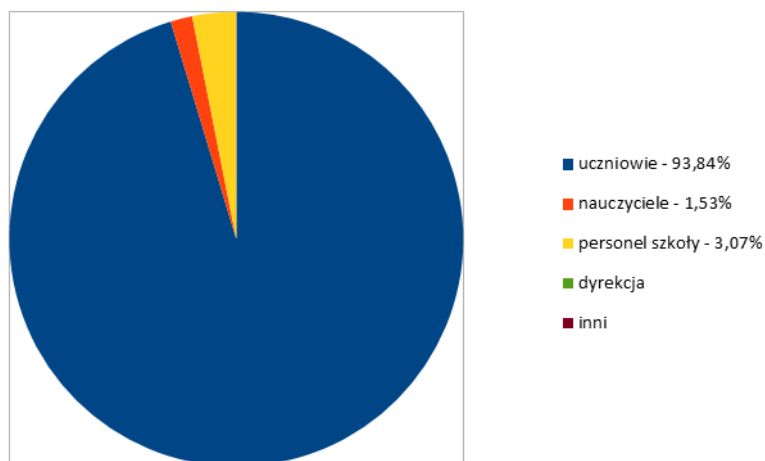
WYKRES 3

78,46 % tj. 51 przebadanych rodziców wskazało, że na utratę poczucia bezpieczeństwa dziecka wpływ ma przezywanie, 43,07 % tj. 28 rodziców wskazało wyśmiewanie, 23,07 % tj. 15 rodziców uważa, że bicie kopanie, popychanie, następnie niszczenie rzeczy 4,61 % 5 rodziców, obgadywanie / plotkowanie 4,61 % 3 rodziców, kradzież 3,07 %

4. Poniżej przedstawiony wykres ilustruje odpowiedzi respondentów na pytanie: Kto może być dla dziecka źródłem zagrożenia w szkole?

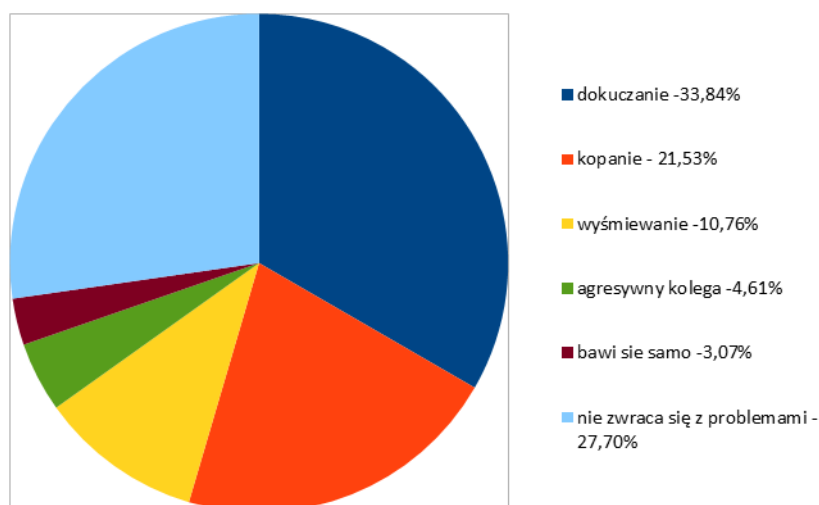
WYKRES 4

- uczniowie – 93,84 % tak wskazało 61 rodziców
- nauczyciele – 1,53 % tak wskazał 1 rodzic
- personel szkoły – 3,07 % tak wskazało 2 rodziców.

Z analizy danych wykresu wynika, że sprawcami zachowań agresywnych są w zdecydowanej większości koleżanki i koledzy.

5. Z jakimi problemami dziecko zwraca się do Pani/Pana najczęściej? Proszę wymienić
WYKRES 5

Z danych wykresu wynika, że większość dzieci zwraca się do rodziców z problemami.

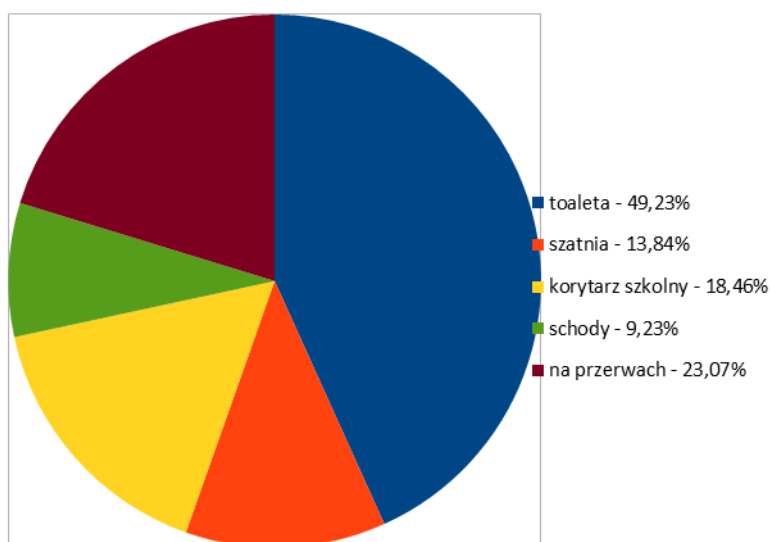
18 rodziców tj. 27,70 % podało, że dziecko nie zwraca się z żadnymi problemami.

Za najczęstsze ankietowani wymienili ;

dokuczanie –	33,84%
kopanie -	21,53%
wyśmiewanie-	10,76%
agresywny kolega-	4,61%
bawi się samo -	3,07%

6. Jakie miejsca w szkole Pani/ Pana zadaniem sprzyjają (mogą wywoływać) poczucie zagrożenia u uczniów?

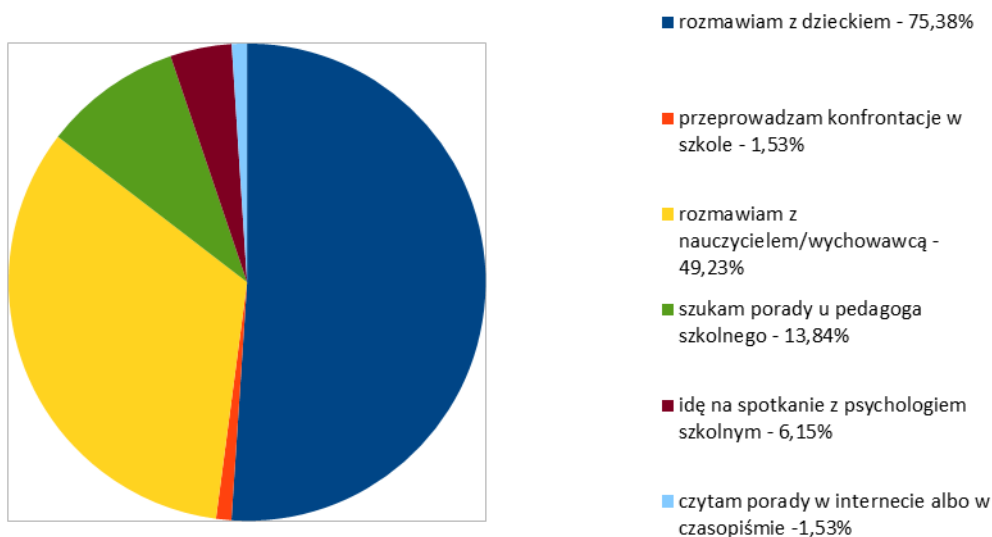
WYKRES 6

Z analizy danych wykresu wynika, że miejscami w szkole, które mogą wywołać poczucie zagrożenia u uczniów jest w pierwszej kolejności :

toaleta tak uważa 49,23 % - 32 rodziców,
przerwy 23,07 % - 15 rodziców,
skorytarz szkolny 13,84% - 9 rodziców,
szatnia 13,84% - 9 rodziców
schody 9,23 % - 6 rodziców.

7. Jakie formy pomocy stosuje Pani/Pan wobec dziecka, które czuje się zagrożone?
WYKRES 7

Powyższy wykres wskazuje, że;

75,38% tj. 49 rodziców rozmawia z dzieckiem.

49,23 % tj. 32 rodziców rozmawia z nauczycielem/wychowawcą

13,84 % tj. 9 rodziców szuka pomocy u pedagoga

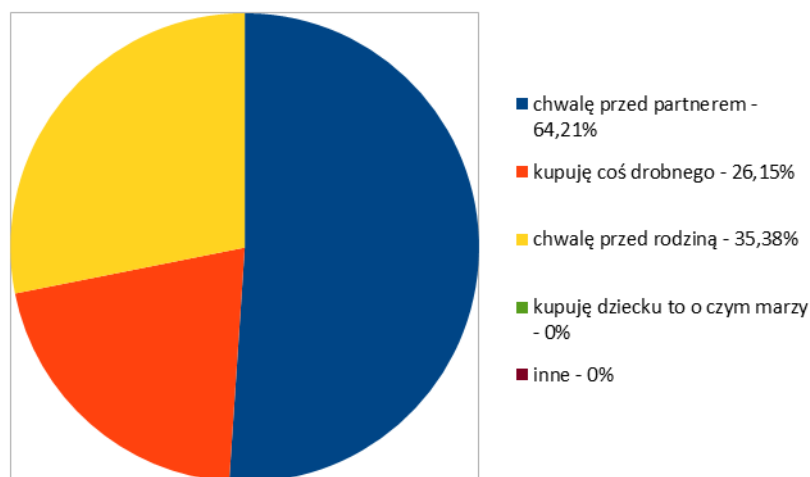
6,15 % tj. 4 rodziców idzie na spotkanie z psychologiem szkolnym

1,53 % tj. 1 rodzic przeprowadza konfrontacje w szkole

1,53 % tj. 1 rodzic czyta porady w internecie albo w czasopiśmie

8. W jaki sposób nagradza Pani/Pan właściwe zachowanie dziecka?

WYKRES 8

Badani rodzice wymieniają następujące sposoby nagradzania;

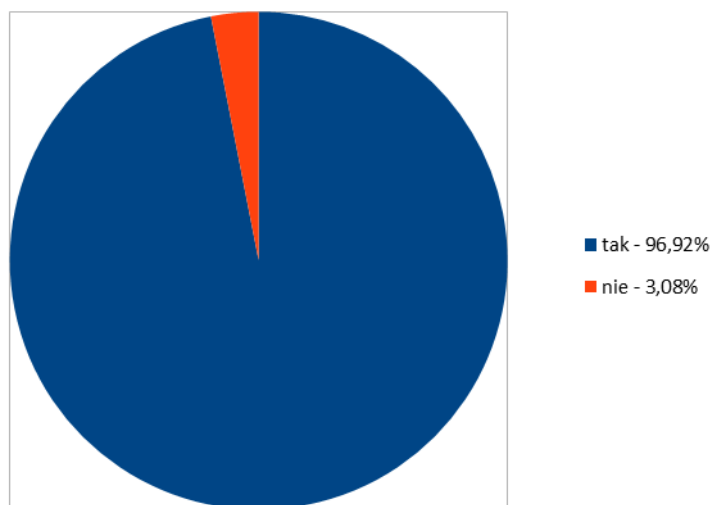
64,61 % tj. 42 rodziców chwali dziecko przed partnerem

35,38 % tj. 23 rodziców chwali dziecko przed całą rodziną

26,15 % tj. 17 rodziców kupuje dziecku coś drobnego

9. Czy zdaniem Pani/Pana dziecko zna swoje obowiązki?

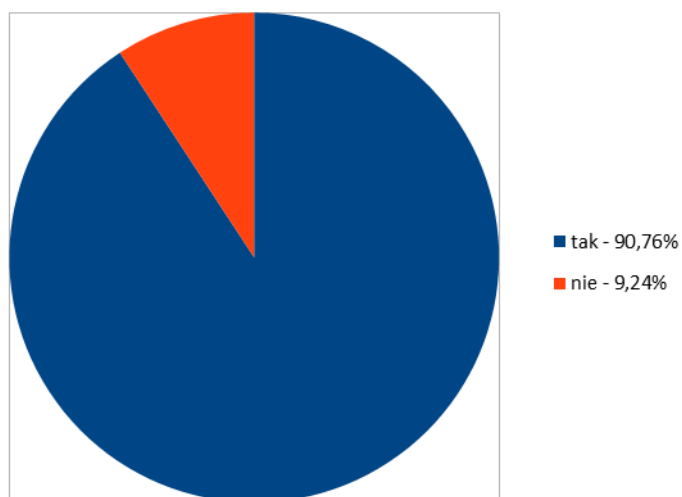
WYKRES 9

96,92 % tj. 63 badanych rodziców jest zdania, że ich dziecko zna swoje obowiązki
3,08 % tj. 2 badanych rodziców uważają, że dziecko nie zna swoich obowiązków.

10. Czy zdaniem Pani/Pana dziecko zna swoje prawa?

WYKRES 10

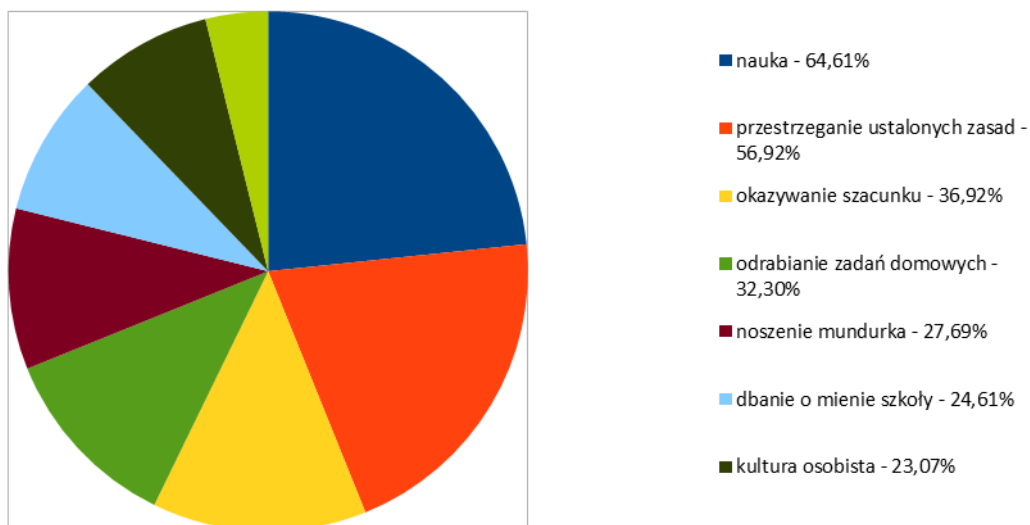

Na powyższe pytanie 90,76 % tj. 59 rodziców odpowiedziało tak – dziecko zna swoje prawa, 9,24 % tj. 6 rodziców odpowiedziało nie – dziecko nie zna swoich praw.

11. Jakie Pani/Pana zdaniem normy realizowane są w szkole?

WYKRES 11

Powyższy wykres ilustruje jakie zdaniem rodziców najczęściej realizowane są w szkole normy społeczne:

nauka – 64,61 % tj. 42 rodziców

przestrzeganie ustalonych zasad – 56,92 % tj. 37 rodziców

okazywanie szacunku – 36,92 % tj. 24 rodziców

odrabianie zadań domowych – 32,30 % tj. 21 rodziców

noszenie mundurka – 27,69 % tj. 18 rodziców

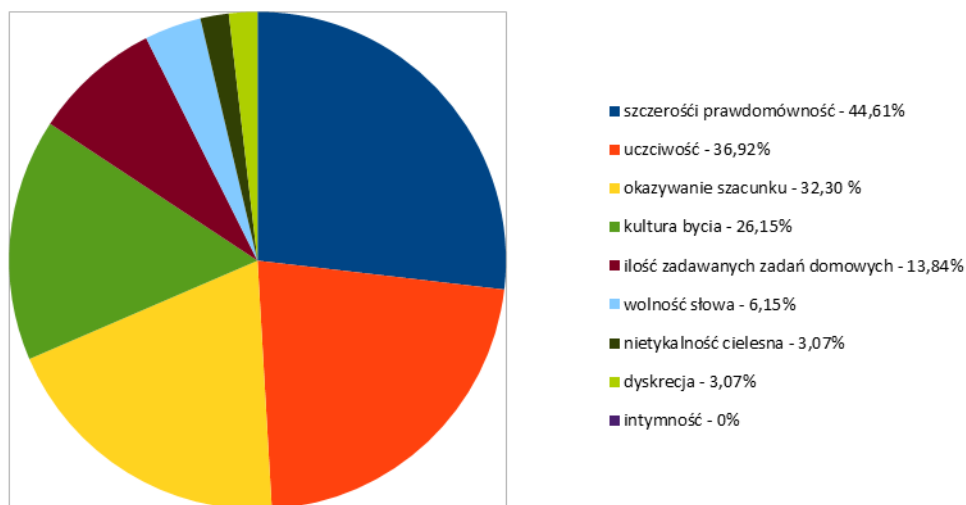
dbanie o mienie szkoły – 24,61 % tj. 16 rodziców

kultura osobista – 23,07 % tj. 15 rodziców

tolerancja – 10,76 % tj. 7 rodziców

12. Jakie normy Pani/Pana zdaniem są najczęściej naruszane w szkole?

WYKRES 12

W tym pytaniu ankietowani najczęściej wskazywali na :
szczerść i prawdomówność - 44,61 % tj. 29 badanych
uczciwość – 36,92 % tj. 24 badanych
okazywanie szacunku 32,30 % tj. 21 badanych
kultura bycia – 26,15 tj. 17 badanych
ilość zadawanych zadań domowych 13,84 tj. 9 badanych
wolność słowa – 6,15 % tj. 4 badanych
nietykliwość cielesna – 3,07% tj. 2 badanych
dyskrecja – 3,07 % tj. 2 badanych

13. Co zdaniem Pani/Pana może zrobić szkoła – dyrekcja, pracownicy szkoły, nauczyciele, rodzice, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?

- Szkoła powinna mieć narzędzia do radzenia sobie z uczniami stwarzającymi zagrożenie
- najlepiej byłoby izolować agresywnych uczniów tj. przenosić ich do placówek szkolnych gdzie mogliby realizować naukę nie zagrażając normalnym uczniom (spokojnym) ale obecnie to nie jest realizowane
- zainstalowanie monitoringu, uświadomienie dzieciom swoich praw, zainteresowanie personelu szkoły zachowaniem i wysławianiem się podopiecznych
- częsta rozmowa z dziećmi na temat dobrego wychowania, kultury osobistej
- wprowadzić dyżury na przerwach większej ilości nauczycieli
- informować rodziców czego uczą zabawy oparte na przemocy i okultyzmie (zwracanie uwagi dzieciom, że zabawy w Zombi są złe
- współpracować w linii szkoła-rodzice

PODSUMOWANIE

Zdecydowana większość rodziców uważa , że ich dziecko w szkole czuje się bezpieczne. Na utratę poczucia bezpieczeństwa dziecka największy wpływ ma przezywanie, wyśmiewanie, bicie, kopanie, popychanie. Sprawcami zachowań agresywnych są najczęściej koleżanki i koledzy. Większość dzieci zwraca się ze swoimi problemami do rodziców. Miejscami, które mogą wywoływać poczucie zagrożenia u dzieci są zdaniem rodziców toalety. Wobec dzieci, które czują się zagrożone rodzice stosują różne formy pomocy (rozmawiają ze swoim dzieckiem, rozmawiają z nauczycielem, szukają pomocy u pedagoga szkolnego). Za właściwe zachowanie dziecka rodzice stosują różne formy nagradzania. Zdecydowana większość rodziców twierdzi, że dziecko zna swoje prawa i obowiązki. Normy, które najczęściej realizowane są w szkole to: nauka, przestrzeganie ustalonych zasad, okazywanie szacunku, odrabianie zadań domowych.

Normy najczęściej naruszane według rodziców to: szczerłość i prawdomówność, uczciwość, kultura bycia. Zdaniem rodziców aby zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej należy :

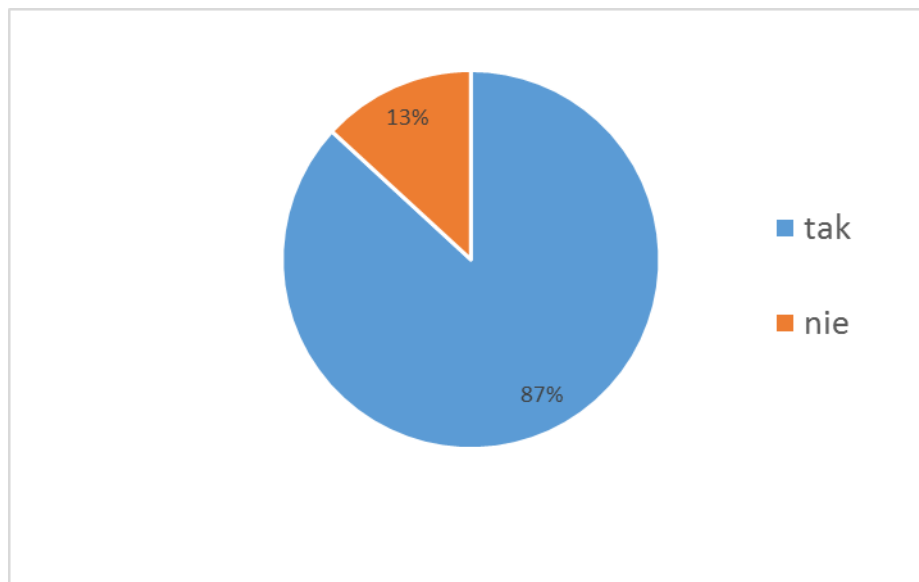
- często rozmawiać z dziećmi na temat dobrego zachowania, kultury osobistej,
- wprowadzić dyżury na przerwach większej ilości nauczycieli,
- należy uświadomić dzieciom jakie mają prawa i obowiązki,
- personel szkoły powinien bardziej interesować się zachowaniem i wysławianiem podopiecznych,
- szkoła powinna informować rodziców czego uczą zabawy oparte na przemocy i okultyźmie,
- rodzice uważają też, że dobrze byłoby izolować agresywnych uczniów tzn. przenosić do innych placówek szkolnych gdzie mogli by realizować naukę nie zagrażając spokojnym dzieciom,
- należałoby nawiązać lepszą współpracę na linii szkoła – rodzice.

ANALIZA ANKIET SKIEROWANYCH DO: RODZICÓW UCZNIÓW KLAS I.

Przebadano 38 rodziców uczniów klas I.

1. Czy Pani zdaniem uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?

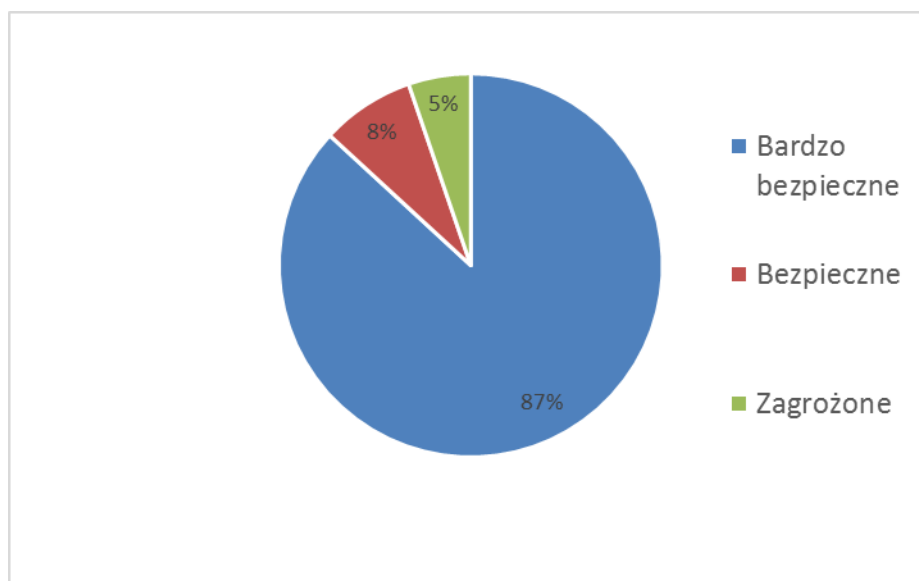
Tak	33 osoby
Nie	5 osób

2. Jaka jest, Pani zdaniem skala poczucia bezpieczeństwa uczniów w skali od 1 do 5?

Bardzo bezpieczne – skala 4 lub 5	33 osoby
Bezpieczne – skala 3	3 osoby
Zagrożone – skala 1 lub 2	2 osoby

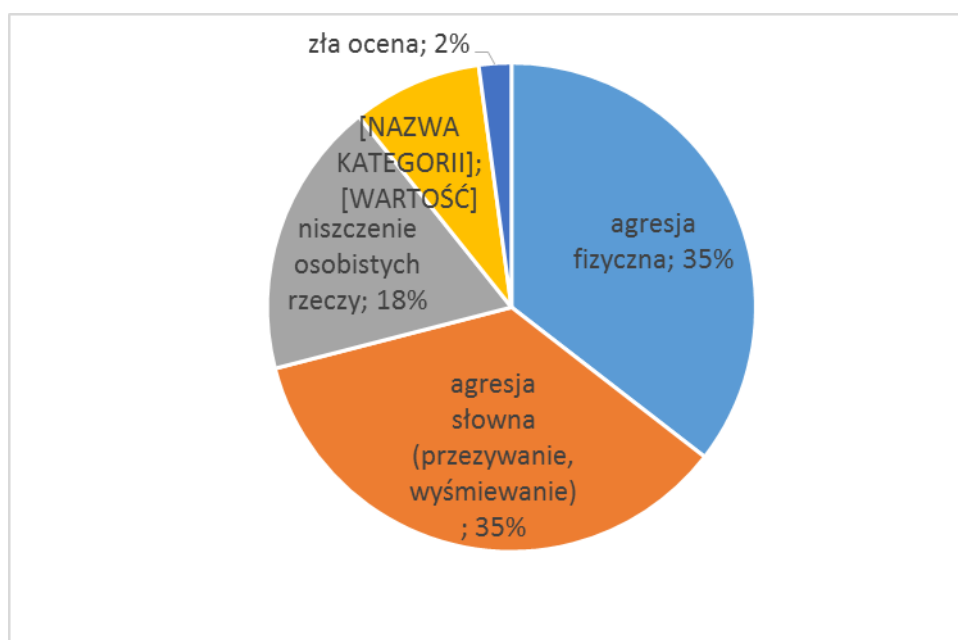
1 – oznacza poczucie zagrożenia   5 - uczeń czuje się bezpieczny
Badani RODZICE wysoko ocenili poczucie bezpieczeństwa dziecka w szkole.

87% rodziców nauczyciel stwierdziło, że dzieci czują się bardzo bezpiecznie w szkole.
5% rodziców uważa, że dzieci są zagrożone/ nie czują się bezpiecznie.

3. **Jakie zachowania Pani zdaniem wpływają na utratę poczucia bezpieczeństwa uczniów?**

agresja fizyczna	33
agresja słowna (przezywanie, wyśmiewanie)	33
niszczenie osobistych rzeczy	17
kradzież	8
zła ocena	2

Z wykresu wynika, że na utratę bezpieczeństwa uczniów największy wpływ ma 5 czynników. Większość wynika z kontaktów z rówieśnikami, a jeden dotyczy nauczycieli.

4. **Kto Pani zdaniem może być dla ucznia źródłem zagrożenia?**

uczniowie	33
osoby z zewnątrz	2
nauczyciel	1

Z danych wynika, że sprawcami zachowań agresywnych są w przeważającej większości rówieśnicy bądź starsi uczniowie.

5. **Z jakimi problemami uczniowie zwracają się do Pani najczęściej? (proszę wymienić)**

agresja słowna	3
agresja fizyczna	3
brak potrzebnych przyborów, śniadania	1
zgubienie czegoś np. w szatni, w klasie	1
kradzież	1
zła ocena	1
za duży hałas	1
nie zwraca się z żadnymi problemami	27

6. **Jakie miejsca w waszej szkole Pani zdaniem sprzyjają (mogą wywoływać) poczucie zagrożenia u uczniów?**

Rodzice wymienili następujące miejsca:

- ❖ szatnie,
- ❖ toalety,
- ❖ boczny korytarz,
- ❖ przejście do budynku B,
- ❖ park (teren wokół szkoły),
- ❖ biblioteka.

7. **Jakie formy pomocy stosuje Pani wobec uczniów?**

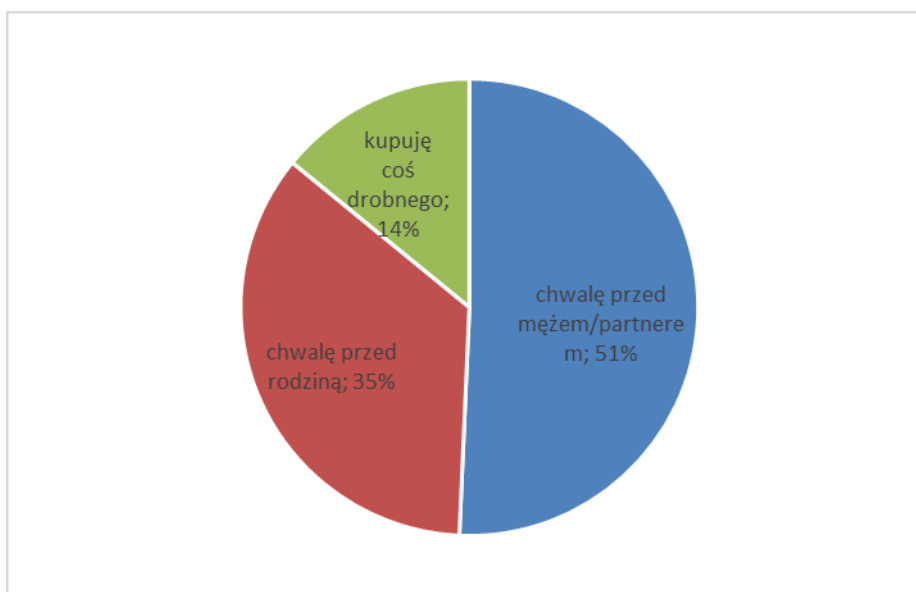
rozmowy z dzieckiem	38
rozmowy z nauczycielem/wychowawcą	30
rozmowy z innymi rodzicami	2
spotkanie z pedagogiem szkolnym	3
spotkanie z psychologiem szkolnym	1
szukam rad w internecie, czasopiśmie	2
konfrontacje	1

Zdecydowana większość respondentów pomaga uczniom poprzez rozmowę z dzieckiem lub rozmowę z nauczycielem/wychowawcą.

8. **W jaki sposób promuje Pani właściwe zachowania uczniów?**

Rodzice odpowiedzieli:

chwałę przed mężem/partnerem	36
chwałę przed rodziną	25
kupuję coś drobnego	10

9. ***Czy zdaniem Pani uczniowie znają swoje obowiązki?***

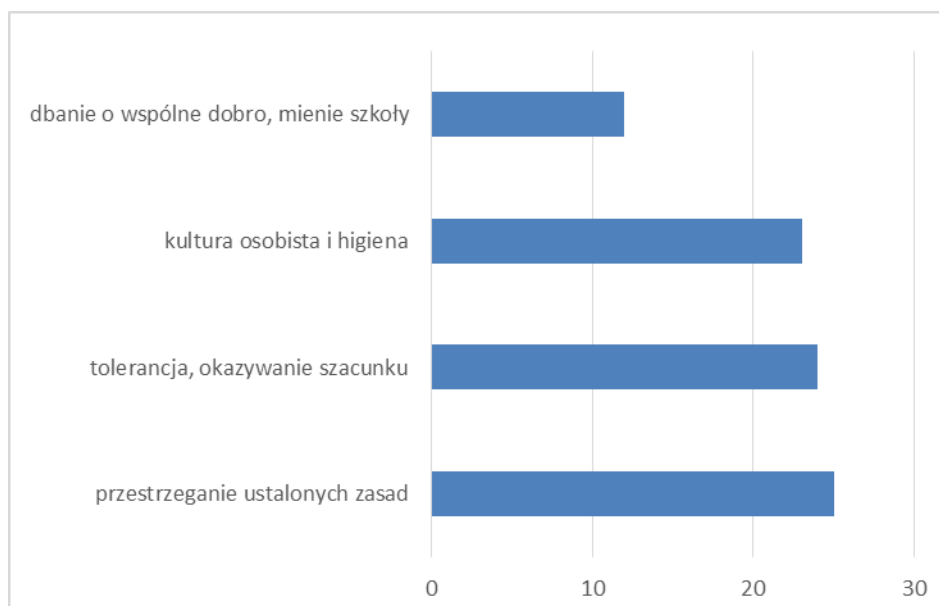
Tak	33 osoby
nie	5 osób

10. ***Czy zdaniem Pani uczniowie znają swoje prawa?***

Tak	37
nie	1

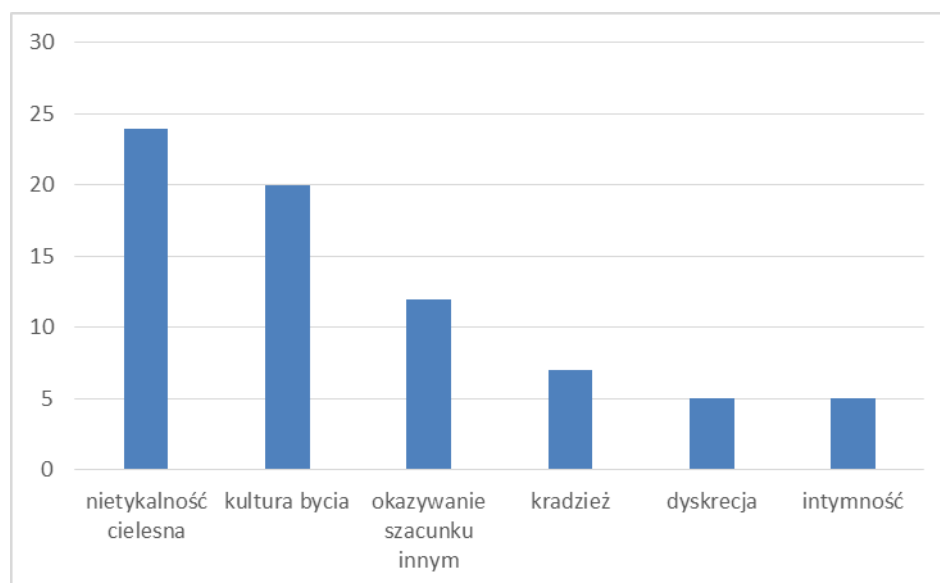
11. ***Jakie Pani zdaniem normy społeczne realizowane są w szkole?***

przestrzeganie ustalonych zasad	25
tolerancja, okazywanie szacunku	24
kultura osobista i higiena	23
dbanie o wspólne dobro, mienie szkoły	12

12. Jakie normy Pani zdaniem są najczęściej naruszane w szkole?

nietykalność cielesna	24
kultura bycia	20
okazywanie szacunku innym	12
kradzież	7
dyskrecja	5
intymność	5

13. Co zdaniem Pani może zrobić szkoła – dyrekcja , pracownicy szkoły, nauczyciele, rodzice, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?

Rodzice zaproponowali w ankietach następujące rozwiązania:

- ✓ monitoring przy wejściu do toalet, na każdym korytarzu
- ✓ zwiększyć liczbę n-li na przerwach, dyżur przy toaletach, w drodze do szatni
- ✓ skutecznie reagować na przemoc
- ✓ kontrole w szatni w szkole i na basenie
- ✓ zwiększyć współpracę między szkołą a rodzicami
- ✓ otwarcie mówić o problemach
- ✓ zwiększyć ochronę wokół szkoły
- ✓ zaostrzyć kary wobec uczniów nie przestrzegających zasad
- ✓ publikować dobre ale i złe zachowania - na apelach.

WNIOSKI

Rodzice uważają, że dzieci są w szkole bezpieczne.

Na utratę bezpieczeństwa mają wpływ głównie złe stosunki z rówieśnikami.

Największym problemem dla dzieci jest agresja fizyczna i słowna ze strony kolegów i koleżanek (również starszych).

Wszyscy rodzice rozmawiają z dziećmi o ich problemach, często też zwracają się o pomoc do wychowawcy lub nauczyciela.

Zdaniem rodziców wszystkie dzieci znają swoje prawa, ale niektóre nie znają swoich obowiązków.

Najczęściej rodzice chwala swoje dzieci przed najbliższą rodziną, co trzeci rodzic kupuje dziecku drobiazg za dobre zachowanie.

Rodzice uważają, że wszystkie normy społeczne są w szkole realizowane.

Ponieważ czasami naruszana jest nietykalność cielesna dziecka, dyskrecja i intymność, nie okazuje się im szacunku - brak tolerancji, zdarzają się kradzieże i kłamstwa należy opracować taki plan działań, aby zminimalizować skutki nieprzestrzegania norm.

ANALIZA ANKIET SKIEROWANYCH DO:

WYCHOWAWCÓW UCZNIÓW KLAS IV i V

Badanie zostało przeprowadzone 17 czerwca 2014 r. i dotyczyło respektowania norm społecznych w szkole.

Grupa ankietowanych obejmowała wychowawców klas 4 i 5.

W badaniu wzięło udział 13 osób.

Należy dodać, że jedna osoba z badanych wypełniła tylko pierwszą stronę ankiety.

1. Czy Pani/Pana zdaniem uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?

Zdecydowana większość respondentów (12) stwierdziła, że uczniowie czują się w szkole bezpiecznie.

2. Jak jest Pani/Pana zdaniem poczucie bezpieczeństwa uczniów?

Prosimy o zaznaczenie na wykresie w skali od 1 do 5.

Skala:	Ilość głosów:	Wartość procentowa:
1.	0	0%
2.	0	0%
3.	2	15%
4.	10	77%
5.	1	8%

1 – oznacza poczucie zagrożenia . 5 – oznacza, że uczeń czuje się b. bezpiecznie.

Z powyżej załączonej tabeli można wyciągnąć wnioski, że w większości badani ocenili poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole na ocenę dobrą.

3. Jakie zachowania Pani/Pana zdaniem wpływają na utratę poczucia bezpieczeństwa uczniów? Prosimy zaznaczyć maksymalnie trzy z poniższych odpowiedzi:

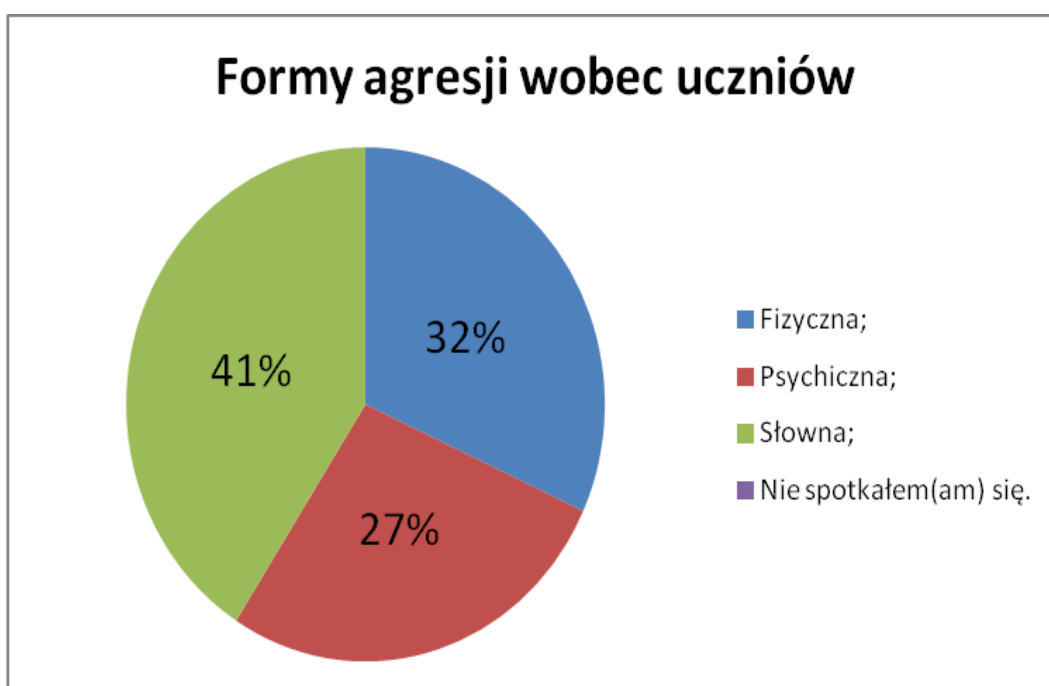
Zachowania:	Ilość głosów:
Przezywanie;	6
Wyśmiewanie;	8
Obgadywanie/plotkowanie;	4
Obrażanie;	3
Izolowanie;	3
Grożenie;	6
Kradzież;	0
Niszczanie rzeczy;	1
Bicie, szturchanie, kopanie;	7
Zła ocena w szkole;	1
Inne (jakie?)	0

Z analizy ankiet wyciągnięto wnioski, że na utratę bezpieczeństwa uczniów największy wpływ ma wyśmiewanie, bicie, szturchanie, kopanie, przezywanie oraz grożenie przez rówieśników.

4. Kto Pani/Pana zdaniem może być źródłem zagrożenia dla ucznia?

Wszyscy respondenci stwierdzili, że źródłem zagrożenia dla ucznia są inni uczniowie. Wśród ankietowanych jedna osoba udzieliła dwóch odpowiedzi i wskazała jeszcze na zagrożenie ze strony rodziców innych dzieci.

5. Z jakimi formami agresji wobec uczniów spotkał(a) się Pani/Pan w szkole?

Najczęściej wskazywaną odpowiedzią przez ankietowanych jest agresja słowna.

6. Jakie miejsca w szkole Pani/Pana zdaniem mogą wywoływać poczucie zagrożenia u uczniów?

Nauczyciele wymienili kilka miejsc, które mogą wywoływać poczucie zagrożenia u uczniów. W swoich odpowiedziach najczęściej wskazywali na:

- korytarze,
- szatnię i szatnie przy sali gimnastycznej,
- toalety szkolne,
- schody,
- zaułki,
- podwórko, a w szczególności zaułek przy parkingu,
- boisko szkolne po lekcjach,
- klasy.

7. **Jakie formy pomocy stosuje Pani/Pan wobec uczniów czujących zagrożenie?**

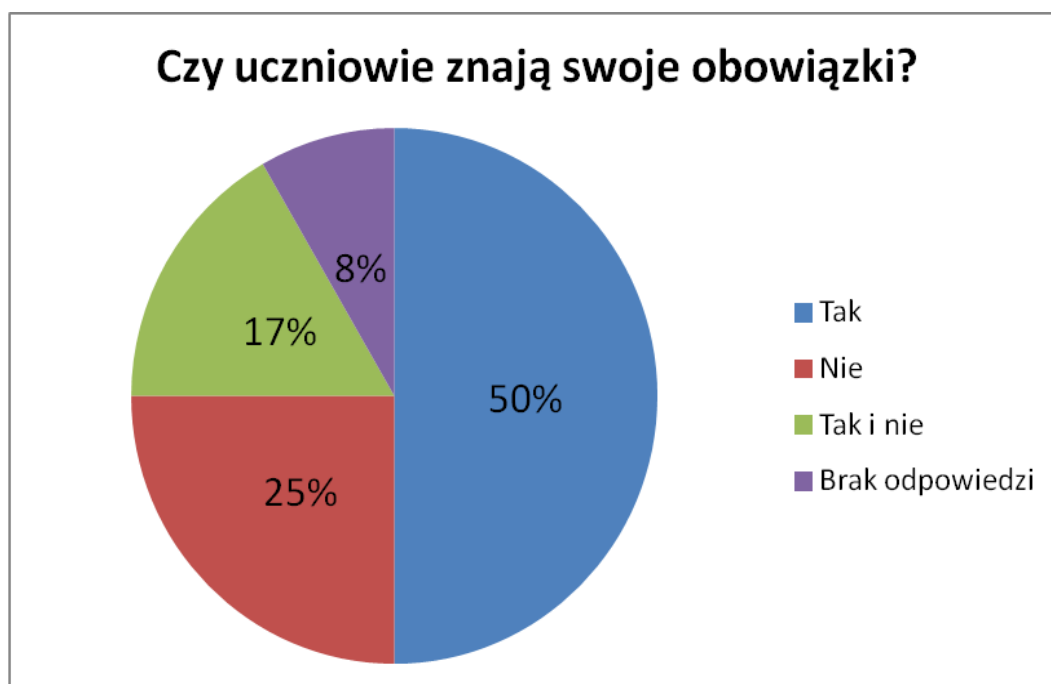
Formy pomocy:	Ilość głosów:
Prowadzę rozmowy indywidualne z uczniem;	12
Przeprowadzam konfrontacje;	9
Rozmawiam z rodzicami ucznia;	11
Prowadzę lekcje wychowawcze, pogadanki na temat zapobiegania przemocy i agresji;	10
Proponuję spotkanie z pedagogiem szkolnym;	11
Proponuję spotkanie z psychologiem szkolnym;	10
W przypadku trudności z wyjaśnieniem sprawy korzystam z monitoringu;	9
Organizuję spotkania z policjantem;	0
Biorę udział w akcji DZIEŃ BEZ PRZEMOCY W SZKOLE;	8
Chodzę z uczniami na spektakle profilaktyczne;	8
Inne (jakie?)	0

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że nauczyciele stosują prawie wszystkie wymienione formy pomocy. Nauczyciele nie organizują spotkań z policjantem, w szkole spotkania takie organizuje pedagog.

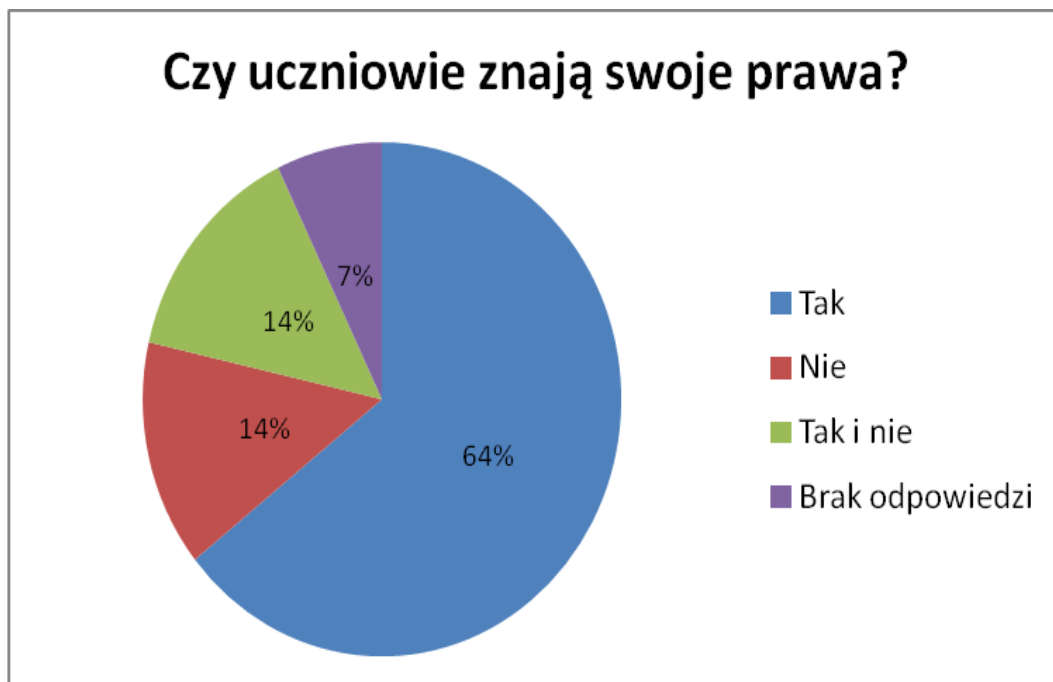
8. W jaki sposób promuje Pani/Pan właściwe zachowania uczniów?

9. Czy Pani/Pana zdaniem uczniowie znają swoje obowiązki?

10. Czy Pani/Pana zdaniem uczniowie znają swoje prawa?

11. Jakie Pani/Pana zdaniem normy społeczne realizowane są w szkole?

Normy społeczne:	Ilość głosów:
Kultura osobista;	12
Tolerancja;	9
Nauka;	10
Odrabianie zadań domowych;	9
Noszenie mundurka;	9
Okazywanie szacunku;	10
Dbanie o mienie szkoły;	10
Przestrzeganie ustalonych zasad;	9
Inne (jakie?)	

12. Jakie normy Pani/Pana zdaniem są najczęściej naruszane w szkole?

Normy społecznie:	Ilość głosów:
Okazywanie szacunku;	9
Uczciwość;	4
Kultura bycia;	9
Dyskrecja;	3
Szczerość, prawdomówność;	6
Nietykalność cielesna;	5
Wolność słowa;	0
Intymność;	1
Ilość zadawanych zadań domowych.	

13. Co Pani/Pana zdaniem może zrobić szkoła (dyrekcja, nauczyciele, personel, rodzice), by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej? Ankietowani wymienili następujące zalecenia:

- **Założyć monitoring tak, aby obejmował schody i zaułki;**
- **Ogrodzić teren szkoły od strony parkingu;**
- **Zorganizować podczas przerw grę w ping-ponga, lekką piłkę np. baloniki;**
- **Na korytarzach zamontować stoliki - plansze z grami;**
- **Ze względu na częste kradzieże pozyskać sponsorów do zakupienia zamykanych indywidualnych szafek dla każdego ucznia do szatni;**
- **Nie zostawiać dzieci bez opieki w klasie;**
- **Organizować częste spotkania z pedagogiem szkolnym np. w formie krótkiego apelu w czytelnii;**
- **Włączyć rodziców (bezrobotnych) do dyżurów podczas przerw jako osoby wspomagające nauczycieli;**
- **Wprowadzić tradycję, aby przed zebraniem w klasach było zebranie ogólne, na którym pedagog szkolny, psycholog, dyrekcja lub nauczyciele prowadzili pedagogizację rodziców;**
- **Zwiększyć ilość dyżurów popołudniowych pedagoga i psychologa szkolnego.**

WNIOSKI

- Zdaniem nauczycieli uczniowie czują się w szkole bezpiecznie.
- W większości ocenili oni poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole na ocenę dobrą.
- Uznali, że na utratę poczucia bezpieczeństwa największy wpływ ma wyśmiewanie, bicie, szturchanie, kopanie, przezywanie oraz grożenie przez rówieśników.
- Wszyscy respondenci stwierdzili, że źródłem zagrożenia dla ucznia są inni uczniowie.
Wśród ankietowanych jedna osoba udzieliła dwóch odpowiedzi i wskazała jeszcze na zagrożenie ze strony rodziców innych dzieci.
- Najczęściej występującą w szkole formą zagrożenia jest agresja słowna.
- *Nauczyciele wymienili kilka miejsc, które mogą wywoływać poczucie zagrożenia u uczniów. W swoich odpowiedziach najczęściej wskazywali na:* korytarze, szatnię i szatnie przy sali gimnastycznej, toalety szkolne, schody, zaułki, podwórko, a w szczególności zaułek przy parkingu, boisko szkolne po lekcjach, klasy.
- Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że nauczyciele stosują prawie wszystkie wymienione formy pomocy tj. prowadzą rozmowy indywidualne, rozmawiają z rodzicami, proponują spotkanie z pedagogiem, psychologiem, przeprowadzają konfrontacje(korzystają z monitoringu), prowadzą lekcje wychowawcze, pogadanki na temat zapobiegania agresji, biorą udział w akcjach i spektaklach profilaktycznych.
Nauczyciele nie organizują spotkań z policjantem, w szkole spotkania takie organizuje pedagog.
- Najczęściej stosowany sposób promowania właściwych zachowań uczniów to: podwyższenie uczniowi oceny z zachowania oraz chwalenie ucznia przed klasą i rodzicami.
- Uczniowie lepiej znają swoje prawa niż obowiązki. Normy społeczne jakie realizowane są w szkole to: kultura i higiena osobista, dbanie o bezpieczeństwo, wystrzeganie się zachowań agresywnych, dbanie o mienie szkoły, tolerancja, okazywanie szacunku i pomoc innym, przestrzeganie ustalonych zasad.
- Najczęściej naruszanymi normami społecznymi są:
nietykalność cielesna, kultura bycia, okazywanie szacunku,
ankietowani wymienili też szczerłość i prawdomówność, uczciwość, dyskrecję

- Zdaniem nauczycieli co może zrobić szkoła (dyrekcja, nauczyciele, personel, rodzice), by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?
  - ✓ Założyć monitoring tak, aby obejmował schody i zaułki;
  - ✓ Ogrodzić teren szkoły od strony parkingu;
  - ✓ Zorganizować podczas przerw grę w ping-ponga, lekką piłkę np. baloniki;
  - ✓ Na korytarzach zamontować stoliki - plansze z grami;
  - ✓ Ze względu na częste kradzieże pozyskać sponsorów do zakupienia zamykanych indywidualnych szafek dla każdego ucznia do szatni;
  - ✓ Nie zostawiać dzieci bez opieki w klasie;
  - ✓ Organizować częste spotkania z pedagogiem szkolnym np. w formie krótkiego apelu w czytelni;
  - ✓ Włączyć rodziców (bezrobotnych) do dyżurów podczas przerw jako osoby wspomagające nauczycieli;
  - ✓ Wprowadzić tradycję, aby przed zebraniem w klasach było zebranie ogólne, na którym pedagog szkolny, psycholog, dyrekcja lub nauczyciele prowadzili pedagogizację rodziców;
  - ✓ Zwiększyć ilość dyżurów popołudniowych pedagoga i psychologa szkolnego.

ANALIZA ANKIET SKIEROWANYCH DO: RODZICÓW UCZNIÓW KLAS IV i V

Badania ankietowe, wśród grupy respondentów, zostały przeprowadzone w styczniu 2014 roku. Badania polegały na przeprowadzeniu ankiety wśród odbiorców ewaluacji: rodziców uczniów klas IV i V.

Badaniami objęto 51-osobową grupę odbiorców ewaluacji. Do zebrania danych posłużyły kwestionariusze ankietowe. Wykorzystane w procesie badawczym ankiety zawierały pytania: otwarte, zamknięte i półotwarte. Wzory ankiet zamieszczone zostały w *Załącznikach*. Zgromadzony materiał empiryczny został wykorzystany w analizie niniejszego raportu.

Wszyscy badani, przed rozpoczęciem badań, byli informowani o celach badań, sposobie wykorzystania ich wyników oraz całkowitej anonimowości uzyskanych informacji. Podstawowym ograniczeniem, jakie napotkał zespół ewaluacji przeprowadzający badanie, była niechęć do wypełnienia ankiety oraz brak odpowiedzi na poszczególne pytania.

ANALIZA

1. Czy Państwa dziecko chętnie chodzi do szkoły? Jeśli nie, proszę podać przyczynę.

TAK	NIE
96,1 %	3,9 %

Ponad 96% pytanych rodziców na tak postawione pytanie odpowiedziało, iż ich dzieci chętnie chodzą do szkoły. Jedynie 2 osoby odpowiedziały na to pytanie negatywnie jako przyczynę niechęci dziecka podając stres i strach przed wybranymi nauczycielami.

2. Czy dziecko chętnie dzieli się różnymi spostrzeżeniami dotyczącymi jego pobytu w szkole

<i>tak, chętnie z własnej inicjatywy opowiada o wszystkim</i>	<i>tak, ale tylko wtedy, gdy go to proszę</i>	<i>tak, ale robi to niechętnie</i>	<i>nigdy nie opowiada o szkole</i>
49 %	45 %	3,9 %	1,96 %

Z odpowiedzi uzyskanych na drugie pytanie wynika, że większość dzieci chętnie opowiada rodzicom o wydarzeniach w szkole. Istnieje jednak dość duża grupa, która opowiada ale tylko na wyraźną prośbę rodzica. Niecałe 4% dzieci niechętnie opowiada o szkole. Niewielki procent dzieci w ogóle nie mówi w domu o wydarzeniach szkolnych.

3. Czy jest coś czego Państwa dziecko boi się w szkole?

TAK 27,4%   NIE 66%   brak odpowiedzi 6%

Jeśli tak, to czego?

<i>ośmieszenia lub poniżenia</i>	<i>usłyszenia od nauczyciela złej opinii o sobie</i>	<i>złej oceny</i>	<i>pobicia lub użycia wobec niego przemocy</i>
19,6 %	13,7%	15,7%	7,8%

Ponad połowa pytanych rodziców wyraziła swoją opinię, iż ich dzieci niczego się w szkole nie boi. Natomiast ponad 27 % objętych badaniem rodziców wyznało, iż są zjawiska, których ich dzieci się boją. Największa liczba dzieci boi się **ośmieszenia lub poniżenia**, w drugiej kolejności dzieci boją się uzyskania złej oceny lub, iż usłyszą od nauczyciela złą opinię na swój temat, boją się także pobicia lub użycia wobec nich przemocy.

4. Czy Państwa dziecko dobrze jest przyjmowane w szkole przez kolegów i koleżanki?

<i>raczej tak</i>	<i>tak</i>	<i>raczej nie</i>
49 %	47%	1,9 %

Większość pytanych rodziców twierdząco odpowiedziało na pytanie *Czy Państwa dziecko dobrze jest przyjmowane w szkole przez kolegów i koleżanki?* Zaledwie niewielki procent (1,9 %) rodziców stwierdziło, iż raczej ich dziecko nie czuje się bezpieczne w szkole.

5. Czy Państwa dziecko dobrze jest przyjmowane przez kolegów i koleżanki z klas starszych

raczej tak	tak	nie wiem
78,4%	7,8%	13,7%

Zdecydowana większość ankietowanych rodziców wyraziła zdanie, iż dzieci są raczej dobrze przyjmowane w szkole przez koleżanki i kolegów z klas starszych. Jedynie 13,7% rodziców nie ma wyrobionego zdania na ten temat.

6. Czy Państwa zdaniem dziecko czuje się w szkole bezpiecznie?

raczej tak	tak	raczej nie
54,9 %	43 %	1,96 %

Większość ankietowanych (54,9 %) stwierdza, iż według ich opinii dzieci w szkole czują się raczej bezpiecznie. Ponad 40% ankietowanych udzieliło zdecydowanie twierdzącej odpowiedzi. Niecałe 2 % rodziców stwierdziło iż ich dziecko nie czuje się bezpiecznie w naszej szkole.

7. Czy dziecko doświadczyło przemocy ze strony innych uczniów?

TAK 9   NIE 32   10 osób nie udzieliło odpowiedzi

Jeśli tak, to jaki był to rodzaj przemocy?

zastraszania i groźby	poniżenia słownego	bicie i pobicia
9,8 %	9,8 %	5,8 %

Prawie 10 % objętych badaniem rodziców stwierdza, iż wobec ich dzieci została zastosowana przemoc. Najczęściej były to zastraszania i groźby (9,8%) oraz poniżenie słowne (9,8%) . 5,8% rodziców wypowiedziało się, iż ich dziecko doznało przemocy fizycznej ze strony innych uczniów.

8. Gdzie miała miejsce przemoc wobec dziecka?

w czasie przerw szkolnych	po zajęciach lekcyjnych	w czasie imprez szkolnych
11,8%	5,9%	1,96%

Badani rodzice stwierdzili, że największe zastosowanie przemocy miało miejsce w czasie przerw szkolnych (11,8%). Przemoc wobec dzieci miała miejsce również po zajęciach lekcyjnych (5,9%) oraz podczas imprez szkolnych (1,96 %)

9. Czy są miejsca w szkole i jej pobliżu, które Państwa dziecko uważa za niebezpieczne?

Jeśli tak, proszę wymienić je i podać dlaczego?

TAK 7,8%   NIE 88,2%

parking przy basenie	przejście dla pieszych	sala gimnastyczna (toksyczny zapach)
1,96%	3,92%	1,96%

Większość ankietowanych (88,2%) uważa ,że nie ma w pobliżu szkoły miejsc, które zagrażają bezpieczeństwu dzieci. Niewielka grupa rodziców uznała jednak, że takie miejsca istnieją i są to : parking przy basenie (1,96%) , przejście dla pieszych (3,92 %) (powinno być pilnowane) oraz sala gimnastyczna z powodu toksycznego zapachu.

10. Jeśli dziecko ma problem zwraca się z nim do:

rodziców	przyjaciela,	wychowawcy	pedagoga szkolnego	inne - rodzeństwa
88,2%	3,92%	9,8%	5,9%	1,96%

Zdecydowana większość uczniów naszej szkoły, według opinii rodziców, właśnie do nich zwraca się ze swoimi problemami (88,2%) . Zaledwie 9,8% uczniów zwraca się z nimi do wychowawcy, a 5,9% do pedagoga szkolnego. Dzieci zwracają się ze swoimi problemami również do przyjaciół (kolegów, koleżanek) 3,9% lub do swojego rodzeństwa (1,96%).

11. Czy wychowawcy i nauczyciele chętnie pomagają uczniom w rozwiązywaniu ich problemów?

raczej tak	tak	raczej nie	nie wiem	nie
74,5%	9,8%	3,92	3,92%	1,96%

Z opinii ankietowanych wynika, że nauczyciele i wychowawcy raczej chętnie pomagają uczniom w rozwiązywaniu problemów- twierdzi tak 74,5% badanych. Odpowiedzi zdecydowanie na tak udzieliło 9,8 % rodziców . 3,92% ankietowanych stwierdza, że nauczyciele raczej nie pomagają dzieciom w rozwiązywaniu ich problemów. Tyle samo procent nie ma wyrobionego zdania na ten temat, natomiast 1,96% uważa , że nauczyciele nie pomagają dzieciom w rozwiązywaniu ich problemów.

12. Czy dziecko informowało Państwa, że ktoś proponował mu narkotyki

NIE 100%

Wszyscy ankietowani przecząco odpowiedzieli na tak postawione pytanie.

13. Czy zauważyli Państwo lub dowiedzieli się, że dziecko pali papierosy? Jeśli tak, proszę podać, gdzie miało miejsce palenie papierosów.

NIE 100%

100 % badanych udzieliło negatywnej odpowiedzi.

14. Czy zauważyli Państwo lub dowiedzieli się, że dziecko pije alkohol? Jeśli tak, proszę podać, gdzie miało miejsce picie alkoholu.

NIE 100%

Ankietowani rodzice uważają, iż taki problem w naszej szkole nie istnieje.

15. Czy według Państwa zainstalowanie monitoringu (kamer) w szkole wpływa na poprawę bezpieczeństwa w szkole?

tak	raczej tak	nie wiem	raczej nie	nie
82,3%	5,9%	5,9%	3,92%	1,96%

Zdecydowana większość badanych (82,3%) stwierdza, że zainstalowanie monitoringu w szkole wpływa na poprawę bezpieczeństwa. Zdania, że raczej tak jest 5,9 % ankietowanych. Odpowiedzi nie i raczej nie udzieliło łącznie 5,88% badanych. Natomiast 5,9% rodziców nie ma wyrobionej opinii na ten temat.

16. Jaka tematyka spotkań z pedagogiem, psychologiem lub innym specjalistą interesowałaby Państwa osobiście?

budowanie właściwych relacji między rodzicami i dziećmi	trudności wieku dorastania	zagrożenia patologiami	inna – radzenie sobie ze stresem i konstruktywne rozładowywanie emocji
9,8%	49%	33,3%	1,96%

Najwięcej rodziców zainteresowanych jest tematyką spotkań dotyczącą *Problemów wieku dojrzewania* (49 %). Również duża grupa chciałaby rozmawiać na temat *Zagrożenia patologiami* (33,3%). Istnieje także grupa, którą interesuje spotkanie dotyczące *Budowania właściwych relacji między rodzicami i dziećmi* (9,8%). Jedną z ankietowanych osób zaproponowała temat spotkania *Radzenie sobie ze stresem i konstruktywne rozładowywanie emocji* .

17. Czy chcieliby Państwo o czymś powiedzieć, co dotyczy bezpieczeństwa Waszego dziecka, a co nie zostało poruszone w powyższych pytaniach? : brak odpowiedzi.

Żadna z ankietowanych osób nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Analiza zebranego materiału pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

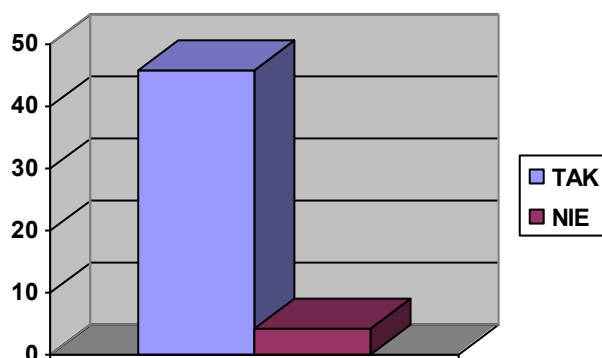
1. Uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, choć doświadczają, ze strony innych uczniów, różnego rodzaju zachowań agresywnych, mających charakter agresji psychicznej, a zwłaszcza agresji słownej. Takie zachowania najczęściej mają miejsce podczas przerw, gdy na korytarzach panuje duży ruch. Nie są to jednak zachowania, które zdarzają się nagminnie, lecz raczej bardzo rzadko.
2. Większość rodziców stwierdza, że dzieci lubią chodzić do szkoły i chętnie o niej opowiadają. Mają dobre relacje zarówno ze swoimi rówieśnikami, jak i z uczniami starszymi.
3. Nasi uczniowie mają swoje lęki i obawy związane ze szkołą, co jest zjawiskiem normalnym w każdym środowisku szkolnym. Boją się np. ośmieszenia lub poniżenia, złej oceny, czy też uwag ze strony nauczycieli.
4. Ankietowani rodzice w większości stwierdzają, że nie ma wokół szkoły miejsc niebezpiecznych, a dzięki założeniu monitoringu bezpieczeństwo w szkole znacznie się poprawiło.
5. Gdy uczniowie mają problem zwracają się z nim przede wszystkim do swoich rodziców, ale również do wychowawców, czy też innych nauczycieli (lub do pedagoga szkolnego) , którzy chętnie pomagają w rozwiązywaniu uczniowskich problemów.
6. Wszyscy rodzice negatywnie wypowiedzieli się na pytania dotyczące zagrożeń z powodu palenia papierosów, zażywania narkotyków czy też picia alkoholu. Na terenie naszej szkoły, nie zanotowano takich zjawisk.
7. Ankietowani rodzice zaznaczyli interesujące ich tematy spotkań **z pedagogiem, psychologiem lub innym specjalistą. Są to: Trudności wieku dorastania i Zagrożenia patologiami.** Pozwala to wysnuć wniosek, że rodzice chcieliby lepszego porozumienia ze swoimi dorastającymi dziećmi. Ogólnie według ankietowanych dzieci czują się w naszej szkole dobrze i bezpiecznie.

ANALIZA ANKIET SKIEROWANYCH DO: UCZNIÓW KLAS IV I V

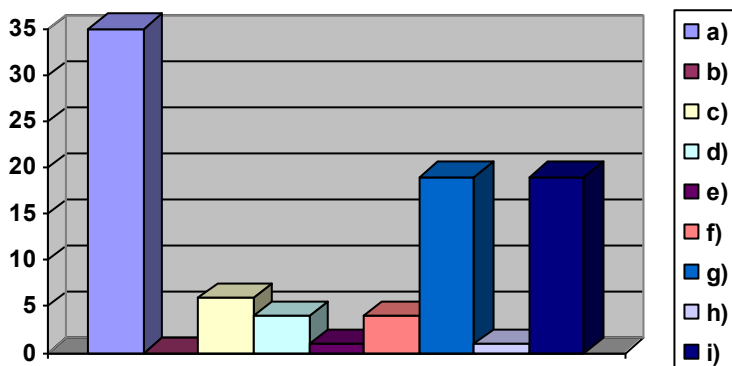
W badaniu wzięło udział 50 osób – 22 chłopców i 28 dziewczynek z klas czwartych i piątych.

Odpowiedzi uczniów na pytania zawarte w ankiecie przedstawiają się następująco:

1. Czy uważasz, że Twoja szkoła jest bezpiecznym miejscem dla ucznia?
46 osób odpowiedziało „TAK”, 4 osoby odpowiedziały „NIE”

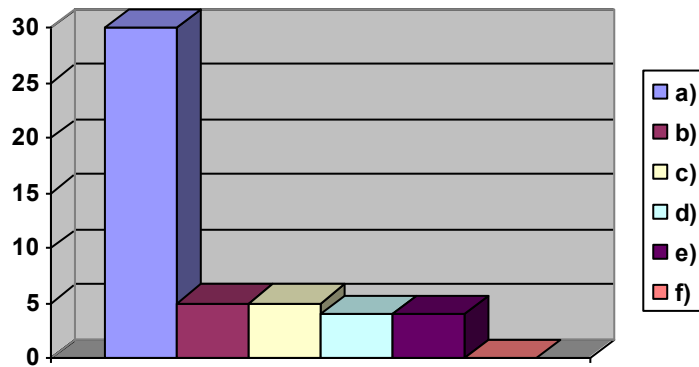
2. W których miejscach w szkole najchętniej przebywasz w czasie przerw?
- a) na korytarzu – 35 osób
  - b) w szatni – 0 osób
  - c) w łazience – 6 osób
  - d) przed sklepikiem – 4 osoby
  - e) przed pokojem nauczycielskim – 1 osoba
  - f) na półpiętrze – 4 osoby
  - g) przy drzwiach do klasy – 19 osób
  - h) w klasie – 1 osoba
  - i) inne (na podwórku) – 19 osób

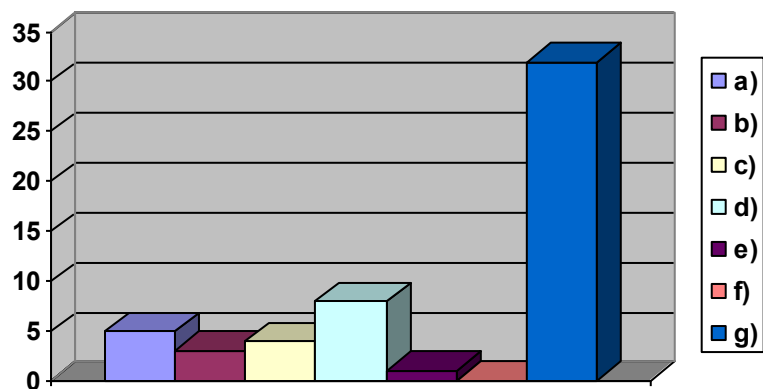
3. Których miejsc w szkole unikasz?

- a) żadnych – 30 osób
- b) toalety – 5 osób
- c) szatni – 5 osób
- d) sklepiku – 4 osoby
- e) biblioteki – 4 osoby
- f) inne – 0 osób

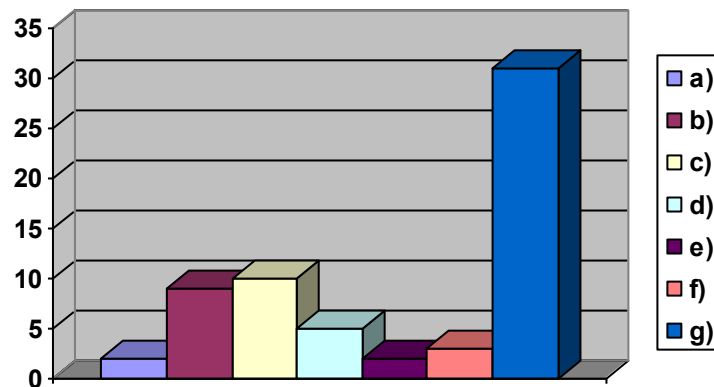
4. Kiedy i gdzie podczas pobytu w szkole czujesz się zagrożony?

- a) przed lekcjami – 5 osób
- b) na dyskotecce – 3 osoby
- c) podczas przerw – 4 osoby
- d) na boisku – 8 osób
- e) w czasie lekcji – 1 osoba
- f) w świetlicy – 0 osób
- g) w ogóle – 32 osoby

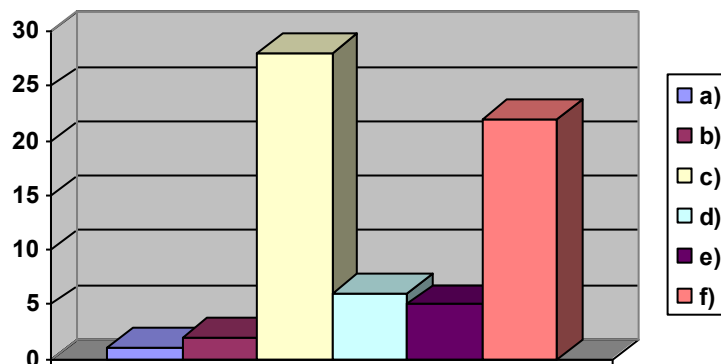
5. Czy na terenie szkoły:

- a) byłeś pobity – 2 osoby
- b) byłeś prowokowany do bójki – 9 osób
- c) dokuczają Ci koledzy – 10 osób
- d) byłeś okradziony – 5 osób
- e) żądano od Ciebie pieniędzy – 2 osoby
- f) znęcano się nad Tobą – 3 osoby
- g) nie spotkały Cię żadne nieprzyjemności – 31 osób

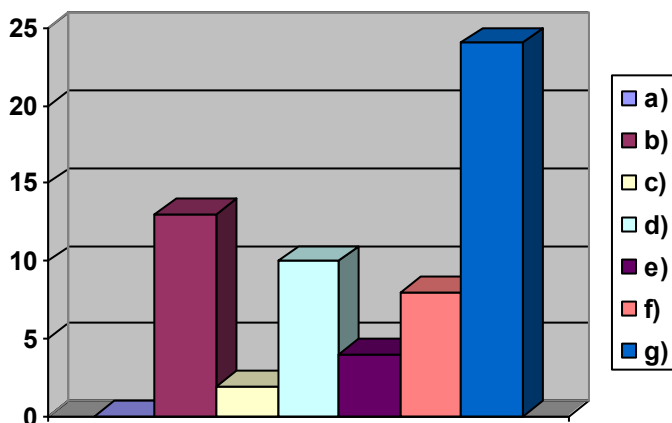

6. Czy na terenie szkoły występuje:

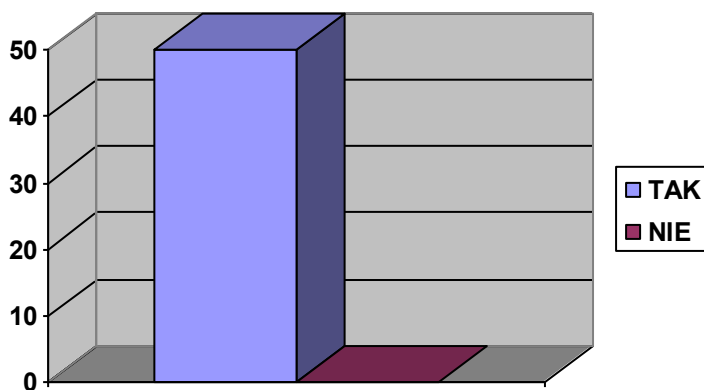
- a) sprzedaż narkotyków – 1 osoba
- b) wymuszanie pieniędzy – 2 osoby
- c) przemoc słowna – 28 osób
- d) przemoc fizyczna – 6 osób
- e) próba szantażu – 5 osób
- f) nic nie wiesz o takich przypadkach – 22 osoby

7. Jeśli byłeś świadkiem powyższych zdarzeń, to poinformowałeś o tym:
- a) dyrektora – 0 osób
  - b) wychowawcę – 13 osób
  - c) pedagoga – 2 osoby
  - d) nauczyciela – 10 osób
  - e) rodziców – 4 osoby
  - f) nikogo nie poinformowałeś – 8 osób
  - g) nie byłeś świadkiem, ale słyszałeś o takim zdarzeniu – 24 osoby

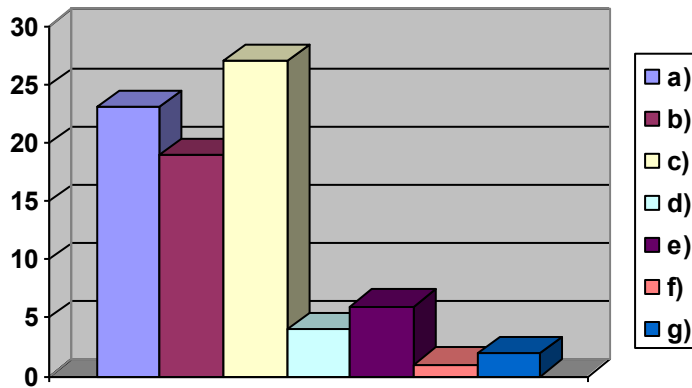

8. Czy zasady właściwego zachowania się w szkole są dla Ciebie jasne (nawet jeśli ich nie przestrzegasz)?
- 50 osób odpowiedziało „TAK”, 0 osób odpowiedziało „NIE”

9. Jakie normy, zasady postępowania obowiązują w szkole?

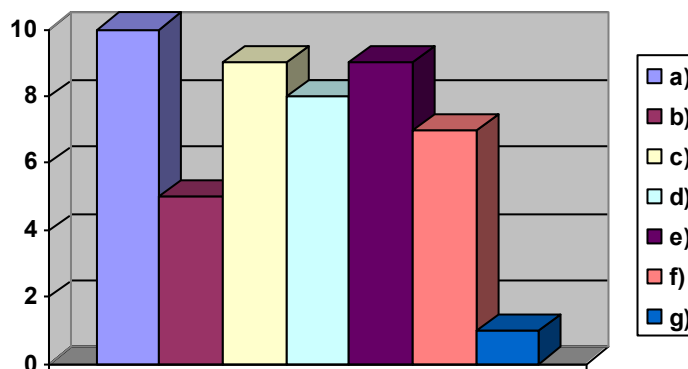
- a) nie wolno biegać – 23 osoby
- b) nie wolno wyzywać – 19 osób
- c) nie wolno bić – 27 osób
- d) nie wolno wymuszać pieniędzy – 4 osoby
- e) należy zachowywać się kulturalnie – 6 osób
- f) nie wolno kraść – 1 osoba
- g) nie wolno palić papierosów i zażywać narkotyków – 2 osoby

10. Jakie prawa mają uczniowie? Jakie mają obowiązki? Czego nie mogą robić?

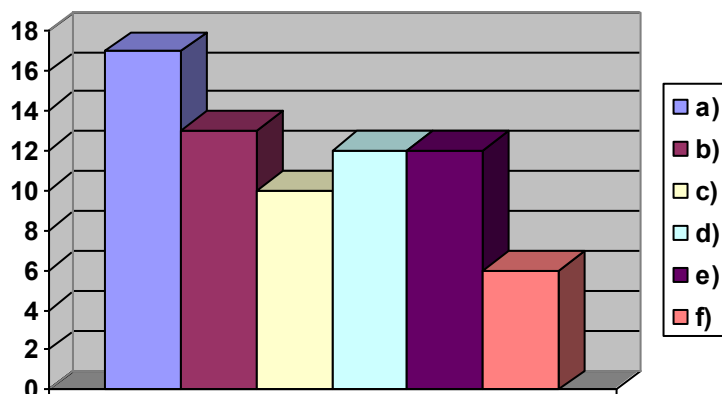
Prawa:

- a) prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji – 10 osób
- b) prawo do zgłaszania złych zachowań innych – 5 osób
- c) prawo do posiadania własnego zdania – 9 osób
- d) prawo do nauki – 8 osób
- e) prawo do zabawy – 9 osób
- f) prawo do odpoczynku na przerwach – 7 osób
- g) prawo do bezpieczeństwa w szkole – 1 osoba

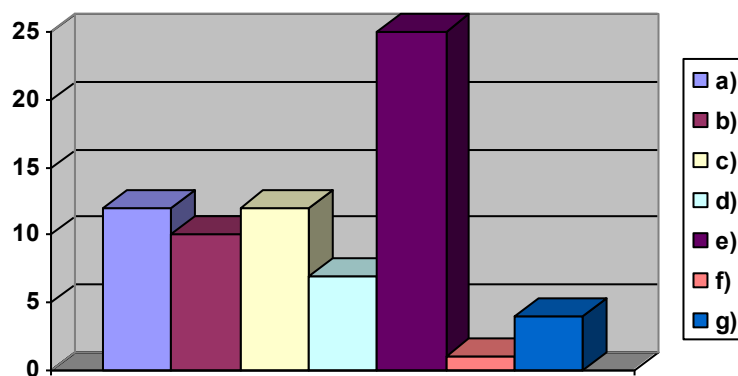
Obowiązki:

- a) obowiązek noszenia mundurków – 17 osób
- b) obowiązek słuchania nauczycieli – 13 osób
- c) obowiązek chodzenia do szkoły – 10 osób
- d) obowiązek odrabiania zadań domowych – 12 osób
- e) obowiązek uczenia się – 12 osób
- f) obowiązek przestrzegania kodeksu ucznia – 6 osób

Zakazy:

- a) zakaz używania telefonu na lekcji – 12 osób
- b) zakaz biegania w szkole – 10 osób
- c) zakaz przeszkadzania podczas lekcji – 12 osób
- d) zakaz przeklinania – 7 osób
- e) zakaz bicia – 25 osób
- f) zakaz wagarowania – 1 osoba
- g) zakaz złego odnoszenia się do nauczycieli – 4 osoby

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

dotyczące przeprowadzonych badań na temat zagrożeń oraz poczucia

bezpieczeństwa w SP 3

Wyniki badań wykazały, że 92% badanych dzieci uważa szkołę za bezpieczne miejsce dla nich. Jedynie 8% odpowiedziało, że nie czują się w szkole bezpiecznie.

Miejscami, w których uczniowie czują się bezpiecznie podczas przerw i najchętniej przebywają są: korytarz szkolny, miejsce przed klasami oraz podwórko szkolne. Najwięcej, bo aż 70% odpowiedzi dotyczyło korytarza.

Miejsce na półpiętrze i przed sklepikiem szkolnym wybrały 4 osoby, po 1 osobie lubi przebywać w klasie i przed pokojem nauczycielskim. Natomiast nikt z ankietowanych nie lubi przebywać w szatni.

Na pytanie 3, 60% ankietowanych odpowiedziało, że nie ma w szkole miejsc, których by unikali. Szatni i toalet woli unikać 10% badanych uczniów.

8% badanych omija sklepik i bibliotekę.

Na pytanie gdzie i kiedy uczniowie czują się zagrożeni, 32 osoby (64%) odpowiedziały, że nigdy. Na boisku zagrożenie odczuwa 8 osób, 5 osób przed lekcjami, a 4 na przerwach. Pobyt uczniów na lekcjach i w świetlicy szkolnej jest dla nich bezpieczny, gdyż takie odpowiedzi z wyjątkiem 1 przypadku nie pojawiały się w ankiecie.

Pytanie 5 dało odpowiedź na występowanie zachowań nieprzyjemnych dla uczniów. I tak 62% badanych (31 osób) odpowiedziało, że w szkole nie spotkały ich żadne nieprzyjemności. W 10 przypadkach dokuczali koledzy a w 9 uczniowie byli prowokowani do bójki. Dwie osoby przyznały się, że zostały pobite a w 3 przypadkach doszło do znęcania się. 5 osób zostało okradzionych, a od 2 żądano pieniędzy.

W pytaniu dotyczącym występowania przemocy najczęściej i to aż w 28 przypadkach dzieci uznały, że były poddane przemocy słownej i w 6 przypadkach fizycznej. Pięciokrotnie dzieci odpowiedziały, że były szantażowane a od dwóch wymuszano pieniądze. Pozostałe 22 osoby nie spotkały się ze zjawiskiem występowania jakiegokolwiek formy przemocy.

Badani, których dotknęło zjawisko przemocy o pomoc zwracali się najczęściej tj. 13 osób do wychowawcy i 10 do innego nauczyciela. Niepokojący jest fakt, że aż 8 osób nikogo nie poinformowało o akcie przemocy, pomimo, że taki według nich zaistniał.

Na pytanie ósme 100% badanych odpowiedziało, rozumieją zasady właściwego zachowywania się w szkole, choć czasem ich nie przestrzegają.

Na pytanie dotyczące norm postępowania jakie obowiązują w szkole, uczniowie najczęściej wymieniali te, które związane są z agresją fizyczną i słowną – zakaz

bicia 27 osób, zakaz wyzywania – 19 osób. Najczęściej wymienianą zasadą bezpieczeństwa był zakaz biegania w szkole – 23 osoby. Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły zakazu palenia papierosów i zażywania narkotyków – 2 osoby oraz zakazu kradzieży – 1 osoba.

W odpowiedziach dotyczących praw jakie posiadają uczniowie najczęściej wymieniano prawo do jednego nieprzygotowania się do lekcji bez konsekwencji w ocenach – 10 osób. Prawo do posiadania własnego zdania i prawo do zabawy to odpowiedzi 9 osób. Prawo do nauki uznało 8 osób, natomiast w sferze bezpieczeństwa prawo do zgłaszania złych zachowań wymieniło 5 badanych a tylko 1 osoba podała prawo do bezpieczeństwa w szkole.

Ze swoich obowiązków uczniowskich najczęściej wymieniono obowiązek noszenia mundurków – 17 osób, słuchanie nauczycieli to obowiązek 13 uczniów, 10 osób za obowiązek uznało chodzenie do szkoły a 12 obowiązek uczenia się i odrabiania lekcji. Tylko 6 badanych uznało, że obowiązkowe jest przestrzeganie kodeksu ucznia.

Najczęściej wymienianym zakazem uznano zakaz bicia 25 osób (50%), następnie zakaz używania telefonu na lekcjach i przeszkadzania na lekcjach po 12 odpowiedzi. Zakaz biegania uznało 10 osób a zakaz wagarowania tylko 1.

ZESTAWIENIE WYNIKÓW Z ANALIZ WSZYSTKICH ANKIET

- Zdaniami nauczycieli i rodziców uczniowie czują się w szkole bezpiecznie. Nauczyciele i rodzice klas I-III ocenili bezpieczeństwo dzieci w szkole na 5, a nauczyciele klas IV-V na 4 w skali 1 do 5 gdzie 1 – oznacza poczucie zagrożenia, 5 – oznacza, że uczeń czuje się bardzo bezpiecznie.
- Wyniki badań wykazały, że 92% badanych dzieci uważa szkołę za bezpieczne miejsce dla nich. Jedynie 8% odpowiedziało, że nie czują się w szkole bezpiecznie.
- Najczęściej występującymi w szkole formami zagrożenia są agresja słowna i fizyczna.
- Respondenci uznali, że na utratę poczucia bezpieczeństwa największy wpływ mają: wyśmiewanie, przezywanie, grożenie, naruszanie nietykalności cielesnej (bicie, szturchanie, kopanie).
- Głównymi sprawcami agresji są uczniowie oraz czasami ich rodzice.
- Badani określili, że niektórzy uczniowie najbardziej czują się zagrożeni przed lekcjami i podczas przerw w takich miejscach jak: korytarz szkolny, boczne ciągi komunikacyjne, zaułki, szatnie, toalety, podwórko, a w szczególności zaułek przy parkingach, przejście między budynkami szkolnymi.
- Uczniowie lepiej znają swoje prawa niż obowiązki.
- Uczniowie najczęściej wymieniali prawo do jednego nieprzygotowania się do lekcji bez konsekwencji w ocenach, prawo do zabawy oraz prawo do własnego zdania.
- Spośród obowiązków uczniowie najczęściej wymieniali: noszenie mundurka, słuchanie nauczycieli, naukę i odrabianie lekcji.
- W szkole realizowane są takie normy społeczne jak: kultura i higiena osobista, dbanie o bezpieczeństwo, wystrzeganie się zachowań agresywnych, dbanie o mienie szkoły, tolerancja, okazywanie szacunku i pomoc innym, przestrzeganie ustalonych zasad.
- Nie wszyscy uczniowie wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje i nie zawsze przestrzegają norm społecznych obowiązujących w szkole.
- Do najczęściej naruszanych norm społecznych w naszej placówce należą: nietykalność cielesna, kultura bycia, okazywanie szacunku, ankietowani wymienili też szczerłość i prawdomówność, uczciwość czyli kłamstwa i kradzieże.
- Uczniowie ze swoimi problemami zwracają się do rodziców i nauczycieli.
- W szkole podejmowane są różnego rodzaju działania wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.
- Nauczyciele stosują wiele form pomocy wobec uczniów: prowadzą rozmowy indywidualne, rozmawiają z rodzicami, proponują spotkanie z pedagogiem, psychologiem, przeprowadzają konfrontacje (korzystają z monitoringu), prowadzą lekcje wychowawcze, pogadanki na temat zapobiegania agresji, biorą udział w akcjach i spektaklach profilaktycznych.
- Rodzice także stosują różne formy pomocy dzieciom, takie jak: rozmawiają ze swoim dzieckiem, rozmawiają z nauczycielami, szukają pomocy u pedagoga szkolnego, psychologa, w internecie, czasopiśmie.
- Rodzice nie obserwują w szkole zagrożeń dotyczących palenia papierosów, spożywania alkoholu czy zażywania narkotyków.

- Szkoła – dyrekcja, nauczyciele, rodzice, by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej, powinna kontynuować dotychczasowe działania wychowawcze oraz podejmować nowe działania przynoszące pożądany efekt wychowawczy.
- Należy opracować plan działań w odniesieniu do uczniów, którzy systematycznie łamią normy społeczne i lekceważą swoje obowiązki (zapisy statutu szkoły.)

Na pytanie: ***Co Pani/Pana zdaniem może zrobić szkoła (dyrekcja, nauczyciele, personel, rodzice), by zwiększyć poczucie bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej?***

Ankietowani (rodzice i nauczyciele) wymienili następujące zalecenia:

- konsekwentnie reagować na każdy przejaw agresji,
- kontynuować dotychczasowe działania,
- należy wprowadzić więcej zajęć edukacyjno-informacyjnych prowadzonych przez różnych specjalistów. np. w formie krótkiego apelu w czytelnicy,
- uświadomienie dzieciom swoich praw, zainteresowanie personelu szkoły zachowaniem i wystawianiem się podopiecznych,
- częsta rozmowa z dziećmi na temat dobrego wychowania, kultury osobistej
- informować rodziców czego uczą zabawy oparte na przemocy i okultyźmie (zwracanie uwagi dzieciom, że zabawy w Zombi są złe),
- współpracować lepiej w linii szkoła-rodzice,
- zatrudnienie profesjonalnej ochrony,
- zakup mat antypoślizgowych na korytarz w budynku A,
- zorganizowanie nauki pływania dla uczniów młodszych/ w celu podniesienia bezpieczeństwa podczas zajęć na basenie,
- otwarcie mówić o problemach,
- zaostrzyć kary wobec uczniów nie przestrzegających zasad,
- publikować dobre, ale i złe zachowania - na apelach,

- Założyć dodatkowy monitoring tak, aby obejmował schody i zaułki; wejściu do toalet,
- Ogrodzić teren szkoły od strony parkingu;
- Zorganizować podczas przerw grę w ping-ponga, lekką piłkę np. baloniki;
- Na korytarzach zamontować stoliki - plansze z gramami;
- Ze względu na częste kradzieże pozyskać sponsorów do zakupienia zamykanych indywidualnych szafek dla każdego ucznia do szatni;
- Nie zostawiać dzieci bez opieki w klasie;

- Włączyć rodziców (bezrobotnych) do dyżurów podczas przerw jako osoby wspomagające nauczycieli;
- Wprowadzić tradycję, aby przed zebraniem w klasach było zebranie ogólne, na którym pedagog szkolny, psycholog, dyrekcja lub nauczyciele prowadzili pedagogizację rodziców;
- Zwiększyć ilość dyżurów popołudniowych pedagoga i psychologa szkolnego dla pracujących rodziców.
- Uczulać dzieci, aby dochodziły do budynków szkoły miejscami do tego przeznaczonymi , a nie przez park, parkingi czy drogą dojazdową do szkoły.
- Należy popracować na lekcjach nad znajomością obowiązków ucznia.

WNIOSKI OGÓLNE

1. Zdaniem uczniów, rodziców, nauczycieli szkoła stwarza bezpieczne warunki dla podopiecznych.
2. Sytuacje konfliktowe zdarzają się sporadycznie i są na bieżąco rozwiązywane przez wychowawców, pedagoga szkolnego , psychologa i rzecznika praw dziecka.
3. Szkołą – dyrekcja, nauczyciele, rodzice powinni kontynuować dotychczasowe działania wychowawcze.